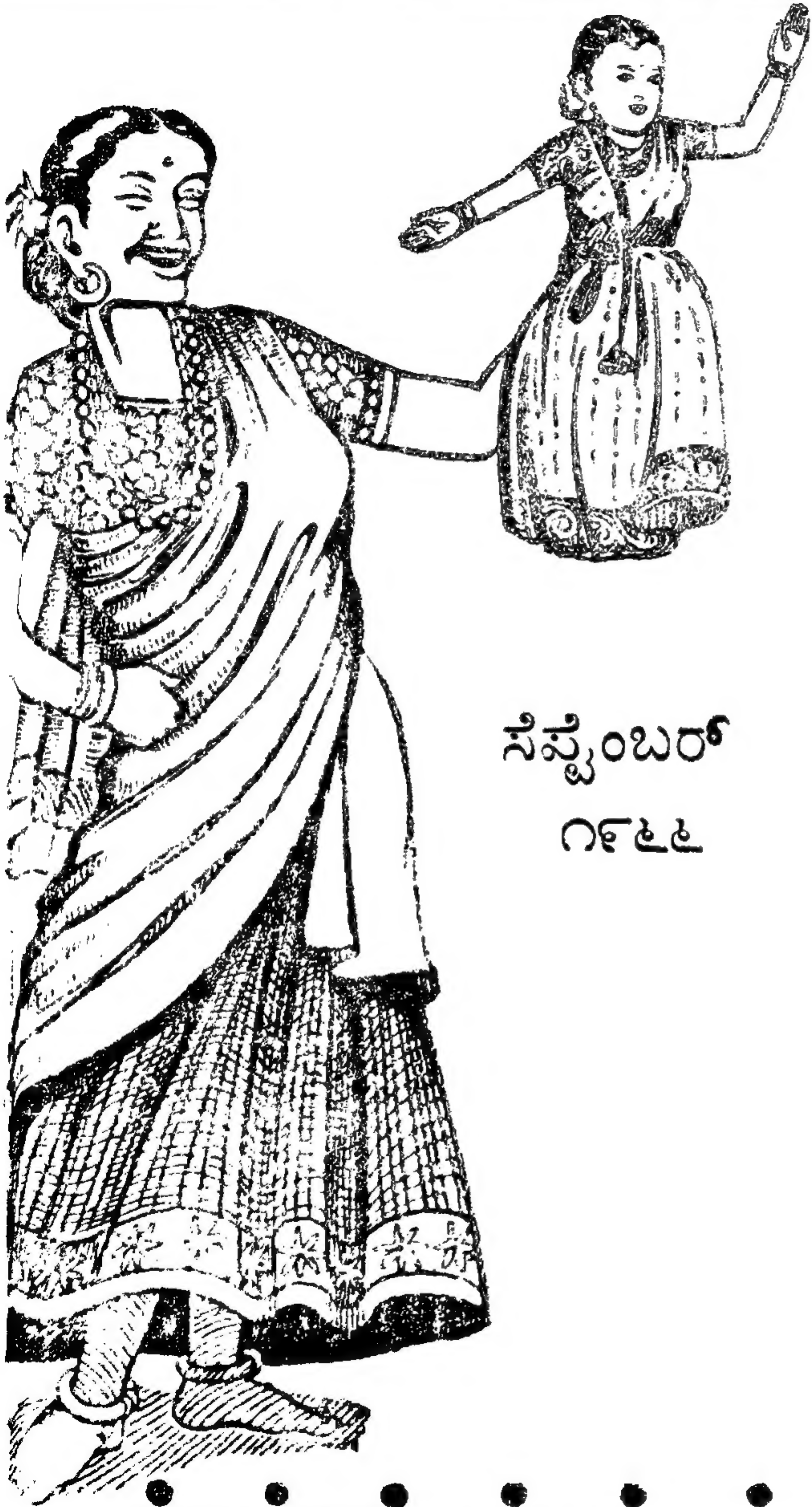


# ಕುರಾವಂಜಿ



ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್  
೧೯೬೬

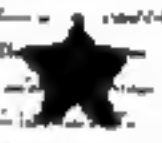


## KURAVANJI

Kannada Monthly

ಸಂಪಾದಕರು:

ಶ್ರೀಲಿ ಕಾ. ಶಿ.



ಬರಹಗಾರರು:

ಶ್ರೀಲಿ ಕಾ. ಶಿ.

ಶ್ರೀಲಿ ಪ್ರಸಾದ್

ಶ್ರೀಮತಿ. ಬಿ. ಸುನಂದಾ

ಶ್ರೀಲಿ ಕರಣ ಗಣೂರು

ಶ್ರೀಲಿ ಕಾ. ಶಿ.

ಶ್ರೀಲಿ ರಾಜಾ

ಶ್ರೀಲಿ ಬಾಲಕೃಷ್ಣ

ಶ್ರೀಲಿ ಮಹೇಶ್ವರಿ

ಇತರರೂ



ಕನ್ನಡ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ



---

ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಮಿತವ್ಯಯಕ್ಕೆ

ಹಾಗೂ

ಪ್ರಕಾಶನಾನವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ



ಬೆಂಗಾಲರ್

ಬಲ್ಯುಗಳು



ಬೆಂಗಾಲರ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು-೩



ಸಂಪುಟ ೨೫]

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೯೬೬

[ಸಂಚಿಕೆ ೬



ಕು ಹ ಕಿ ಡಿ ಗ ಳು



ನಮ್ಮ ನಾಲ್ಕನೆ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು, ಸಾಲ ಕೊಡುವ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಈಗ ಅನುಮೋದಿಸಿವೆಯಂತೆ.

\* \* \* \*

ಸೀತಾ ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಅಂದು ಹೋದಾಗ ರಾಕ್ಷಸರಿರಬಹುದು ಅಂತ ನಾರುವಂಡಿ ಉಟ್ಟಳಂತೆ.

—ಬಿ. ಇ.ಡಿ ಸೀತ್ ಇಂದು ಕಬ್ಬನ್ ಬನವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ರಾಕ್ಷಸರಿರಬಹುದು ಎಂದೂ ಆಸೆಯಿಂದ ನೈಲಾನ್ ಉಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಾಳಂತೆ.

\* \* \* \*

ಗೋವಾ, ನಿಪ್ಪಾಣಿ ಕಾರವಾರ, ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿರ ಇರುವ ಯಾವ ಯಾವ ಊರುಗಳನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಕೊಡಿಸುತ್ತೀನಿ. ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡು ಎಂದೂ ಅಯೂಬ್ ಖಾನರೂ, ವಹಾಬ್ ಷಾಹ್ ನಾಯಕ ಭವಾಣ್ ಅವರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಶುದ್ಧ ಸಂಳ್ಕು. ಅಂತ ಭವಾಣ್ ಅವರೂ ಹೇಳಿದರಂತೆ.

\* \* \* \*

ವಂಜೇಂದ್ರ ಭವನದಲ್ಲಿ ಸರಬರಾಜಿಸುವ ಎಳೆಯ ದೂಣಿಗಳು ಬಲಿಂ ಬೆಂದ ಕಾಣುತ್ತಾರಂತೆ.

—ಆದರೂ ದೂಣಿಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಕ್ಕೆ ಅಂತ ಯಾರೂ ಹೋಟಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.



ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಕೂಟಗಳಿಗೆ ರೀತಿ ಕಲಿಸಲು ಇಂಡೋನಿಷ್ಯಾದಿಂದ  
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮುಖಂಡರು ಬರುತ್ತಾರೆಂಬುದು ಖಂಡಿತವಲ್ಲವಂತೆ.

\* \* \* \*

ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಿನಿಮಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಮಾಡ  
ಲಾಗುವುದಂತೆ—ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಜನತೆಗೆ ತಿಳಿಸಲು—

—ರೋಗಗಳನ್ನು ಉಲ್ಬಣಗೊಳಿಸಲು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಉಪಯುಕ್ತ ಮಾರ್ಗ  
ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ.

ಪ \* \* \*

ಫಿಲೂ ಆವೋ ಅವರನ್ನು ರೆ|| ಮೈಕೆಲ್‌ಸ್ಟಾಟ್ ಅವರು ಲಂಡನ್ನಿಗೆ ಆಹ್ವಾನಿ  
ಸಿದ್ಧಾರೆಂಬುದು ಖಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ.

\* \* \* \*

ಕೇಳಿ ಜಾತಿಯ ಹಸುಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂವೇಲೆ ವಂಕಿ ತೊಡಿಸುತ್ತಾರಂತೆ  
ವಂಕಿ ತೊಡಿಸುಕ್ಕೂ ಜಾತಿ ನೋಡಬೇಕೇ ?

\* \* \* \*

ಶ್ರೀ ಸಾಮಾನ್ಯನ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ನಾವು ಕಂಕಣ ತೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ.

(ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನಾಯಕರು)

—ಸ್ತ್ರೀ ಸಾಮಾನ್ಯಳನ್ನಾದರೂ ನಮಗೆ ಬಿಟ್ಟು, ವೀಕ್ಷಿಸುವನ್ನೂ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಿ  
ಎಂದೂ ಶ್ರೀ ಸಾಮಾನ್ಯನ ಕೇಳಿಕೆಯಂತೆ.

\* \* \* \*

“ ಸುಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೂರೂ ಮೊಗ್ಗುಗಳು ಅರಳಲಿ ” ಎಂದೂ ಮಾವೋ ಅವರ  
ಪ್ರಧಾನ ಶತ್ರು ರಾಜಾಜಿಯವರು, ಮಾವೋವಿನಂತೆಯೇ ನಡೆದರಂತೆ.

\* \* \* \*

ಇಲಿಗಳು ಉತ್ತಮ ಆಹಾರವಂತೆ.

—ಈಗಿನ ದುಬಾರಿಬೆಲೆಯ ಅಭಾವದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಗತಿ ನಮ್ಮ ಗಣಪತಿಗೆ  
ಗೊತ್ತಾದರೆ, ಅವನ ವಾಹನಕ್ಕೆ ಬಂತಲ್ಲಾ ! ಹೊತ್ತುಗಾಲ !

\* \* \* \*

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮೈಸೂರಿನ ಗಡಿ ವಿವಾದದ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸಲಾಗುವ  
ಏಕ ಸದಸ್ಯ ನಿಯೋಗಕ್ಕೆ, ಸಂತ ತಾರಾಸಿಂಗರನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ ?

(ಓದಂಗರೊಬ್ಬರ ಪ್ರಶ್ನೆ)

—ನೀತಿ ಹೇಳುಕ್ಕೆ ಅತನ್ನ ಕರೆಸಿದರೆ ಅತ....



## ✱ ಭೂತ ಚೇಷ್ಟೆ ✱

ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ಹೋದಾಗ ಸೂರ್ಯ ಇನ್ನೂ ಮಂಚುಗಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಕಣ್ಣುಬೆಳಕು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ಅಂತಹ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಮೇಜನ್ನು ಗುದ್ದಿ ಏನೇನನ್ನೋ ಬಡಬಡಿಸುತ್ತಾ ಅರವಾವೊದ್ದು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ತಾ ಇದ್ದ. “ಎಲಾ ಇವನ ! ಇವನಿಗೇನು ಬಂತು. ಇನ್ನೂ ಕಣ್ಣು ಬೆಳಕಿನಲ್ಲೇ ಹೀಗೆ ಮಾಡೋ ಅಪ್ಪು ಕೆಟ್ಟುಹೋದನೆ ? ಬೆಳಗಾದಮೇಲೆ ನೂರೆ ಹಾಲು ಕುಡಿದರೆ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಎಂದನು, ತ್ತಾರೆ. ಅನುಭವಸ್ಥರು ಹಿಂಗಂದಿರುವಾಗ, ಈ ಅರವಾವೊದ್ದು ಹಾಡೇ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ. ಹೀಗೆ ರೇಗಾಡ್ತಾ, ಉಗಾಡ್ತಾ ಕ್ಲಬ್ಬಿನಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹೋಗ್ತಿದ್ದಾನಲ್ಲಾ ಕಾಲ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಯ್ತು” ಅಂತ ಅಂದುಕೊಂಡೇ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದ.

ಅರವಾ ಮೊದ್ದು ಕುಟ್ಟಿದ ಮೇಜಿನ ಬಳಿ ಕೊರವ ಇನ್ನೂ ಕುಳಿತಿದ್ದು ಅಲ್ಲೇ ಹೋಗಿ ಕೂತ. ಅರವಾಮೊದ್ದು ಹೋದ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಬಲಗೈ ಹೆಬ್ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತ ತಲೆಯಲ್ಲಾಡಿಸಿ ಏನು ಸಮಾಚಾರ ಅಂದ.

“ಅರವಾ ಮೊದ್ದು ಏನು ಮನೇಲಿ ಭೂತಚೇಷ್ಟೆ” ಅಂದ ಕೊರವ.

ನಕ್ಕು. ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕು. “ಅಲ್ಲಾ. ಅರವಾಮೊದ್ದು ಇರೋ ಮನೇಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಭೂತ ಯಾವ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಬಂದು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೆ ? ಅಲ್ಲದೆ ಅರವಾ ಮೊದ್ದು ಏನು ಅತ್ತೆ ಇರುವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಯಾವ ಭೂತ ತಾನೇ ಬಾಲ ಆಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ !” ಎಂದ.

“ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಹೇಳೋದು ನಿಜ, ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅತಿ ವಿಚಿತ್ರವಾದದ್ದು. ಮನೇಲಿ ರೇಗುಕ್ಕೆ ಆಗದೆ ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ ಬಂದು ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ರೇಗಿ ಮೇಜನ್ನು ಗುದ್ದಿ, ಗುದ್ದಿ ಕೈ ನೋಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದ. ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ಶಾನು ಭೋಗ ಮುಸಿ ಕುಡಿಕೆ ಒಡೆದಹಾಗೆ ಅರವಾಮೊದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಗುದ್ದಿದ.” ಎಂದ ಕೊರವ

ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೆ ವಿಚಿತ್ರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಅರಿವು ನನಗೆ ಹೇಗೆ ತಾನೆ ತಿಳಿಯುತ್ತೆ. ಕೊರವನ ನಡವಳಿಕೆ, ಮಾತುಕತೆ ಎಲ್ಲವೂ ಹೊಸ ಸೊಸೆಯ ತರಹಾನೇ ! ಸ್ವಲ್ಪ ಕೀಟಲೆ ಮಾಡೋದು, ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆರಳಿಸೋದು ಆಮೇಲೆ ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸೆರಗು ಹಾರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗೋದು. ಕೂಗಿ ಕರೆದೂ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು. ವಿಷಯ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ,

“ಸರಿ ಕಣಯ್ಯಾ, ಕೊರವ ಆದರೆ ಅವರ ಮನೆಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನು ಅಂತ ಹೇಳಲೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ” ಅಂದ.



ಅರವಾವೊದ್ದು ಪುನೆಗೆ ಅವಿವಾರ್‌ಚಂದ್ ಅಂಗಡಿಯಿಂದ ಇದ್ದಿಲು ಕೊಂಡು ಕೊಂಡು ಬರ್ರಾ ಇದ್ದರಂತೆ. ಮೂಟೆ ಇದ್ದಲ್ಲ ಕಾಲಂ ಭಾಗ ವಣ್ಣು ಕಲ್ಲು ಇದ್ದು ದನ್ನು ಕೂಡು ಅರವಾಮುದ್ದುವಿನ ಆತ್ಮೆ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿದಳಂತೆ.

ಆತ್ಮೆ ಸಕಾರಣವಾಗಿ ರೇಗಿದಾಗ, ಮಗಳು ಅಮ್ಮನ ಪರ ವಾದಿಸಿದಾಗ ಅರವಾ ಮೊದ್ದುವಿಗೆ ತುಂಬಾ ರೇಗಿತಂತೆ. “ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಆ ಅಂಗಡಿಯಿಂದ ಇದ್ದಿಲು ತರೋದು ಬೇಡಾ ! ಸೊಸೈಟೆ ಇಂದಾನೆ ತರೋಣ.” ಅಂತ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನಂತೆ ಅದರಂತೆಯೇ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಡೆಯಿತಂತೆ.

ಆದರೆ ಹೋದ ವರ್ಷ ಅರವಾಮೊದ್ದುವಿನ ಮೊದಲ ಮಗಳ ಮದುವೆ ಆಯ್ತಲ್ಲ ! ಆವಾಗಿನಿಂದ ಅಳಿಯ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಅವರ ಮನೇಲೆ ಯಾಂಥಾ ಹೂಡಿದ್ದಾನಲ್ಲ ! ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತ—ಭೂತವೇಂಗಂ ಅಂತ ಹೆಸರು. ಅವ ಅವಿವಾರ್‌ಚಂದ್ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಾಡಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದನಂತೆ. ಸ್ನೇಹಿತನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಅಳಿಯ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ನಾಲ್ಕು ಮೂಟೆ ಇದ್ದಿಲನ್ನು ಪುನೆಗೆ ಕಳಿಸು ಅಂತ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿದನಂತೆ.

ಪುನೆಗೆ ಇದ್ದಿಲು ಮೂಟೆಗಳು ಬಂದವಂತೆ, ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಹಣಕ್ಕೆ ಬಿಲ್ಲಾ ಬಂತಂತೆ. ಆತ್ಮೆ ಉರಿದು ಬಿದ್ದಳಂತೆ. ಅಳಿಯನಿಗೆ ನನ್ನ ಮಾತು ಅಂದರೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇ ಇಲ್ಲ ಅಂತ. ಅರವಾಮೊದ್ದು ಹೆಂಡತಿ ಉರಿದು ಎದ್ದಳಂತೆ, ಹೊತ್ತು ಹೆತ್ತೂ ಸಾಕಿ ಸಲಹಿದ ಅಮ್ಮನ ಮಾತಿಗೆ ಎದುರಾಡಬಹುದೇ ಅಂತ.

“ಇದ್ದಿಲು ಮೂಟೆ ಕಳಿಸು ಅಂತ ನಾನು ಹೇಳಿಲ್ಲ” ಅಂತ ಅರವಾಮೊದ್ದು ಮುಖ ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನಂತೆ.

ಅಳಿಯ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ತನ್ನ ಕೊಠಡೀಲಿ ಪುನೆ ಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಲಲ್ಲೇ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದನಂತೆ. ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಸಮಾಚಾರ ಹೀಗೆ ಅಂತ ಹೇಳಲೇ ಇಲ್ಲವಂತೆ,

ಸಂಜೆ ಐದು ಗಂಟೆಗೆ ಕಾಫಿ ತಿಂಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಮಗಳು ಹೊರಬಂದಾಗ “ಪುನೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗಬೇಕು. ಅಳಿಯ ಅಂತ ಧಿಮಾ ಕಿನಿಂದ ಕೂರಬಾರದು ಅಂತ ಇವರು ಅಂದರು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳಂತೆ.

ಅರವಾಮೊದ್ದುವಿಗೆ ನಖ ಶಿಖಾಂತ ರೇಗಿ ಹೋಯ್ತಂತೆ. ಅದಕ್ಕೇ ತಿಂಡಿನೂ ತಿನ್ನದೆ, ಕಾಫೀನೂ ಕುಡಿಯದೆ, ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟನಂತೆ. ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ಕೂತು ರೇಗಿ, ಮೇಜನ್ನು ಗುದ್ದಿ, ಆಮೇಲೆ ಅಳಿಯ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಮಗಳ ಗತಿ ಹೇಗೋ ಅಂತ ಪುನೆಗೆ ಬಾಲ ಮುದುರಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದ.

ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಅಳಿಯನಮೇಲೆ “ಭೂತ ಬೇಷ್ಪೆ” ಎಂದು ಕೂರವ ವಿವರಣೆ ಕೊಟ್ಟು.

ಅರವಾಮೊದ್ದು ಪುನೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಹಿರಿಯಾವೊದ್ದುಗಳ ಸಭಿತನಕ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಒಂದೇ ಕತೆ.



# ಸಜ್ಜನಂ ತದನಂತರಂ

ರಾಕ್ಷಸರಂ ಪ್ರಬಲಿಸಿ ಮೂರಂ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ದೇವಾನಂದೇವತೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಸೇವಕತನದಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಿದವೇಲೆ ತಾನೇ ಭಗವಂತನಂ ಅವತರಿಸಿ ದಂಷ್ಟ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಿಷ್ಟ ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುವುದು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಗೂಢ ಚಾರರಂ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾಲವನ್ನೂ ಬೀರಿ ರಹಸ್ಯ-ಸಮಾಚಾರ ಸಂಗ್ರಹ, ವಿಧ್ವಂಸಕ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನೂ ನಡೆಸಿದ ಮೇಲಲ್ಲವೇ ಅವರನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದು, ಪರಮತ ಪ್ರಚಾರಕರಂ ಪ್ರಬಲಿಸಿ ಊರೂರುಗಳನ್ನೂ ಬಲಾತ್ಕಾರ, ಹಿಂಸೆ ಪ್ರಲೋಭನೆಗಳಿಂದ ಮತಾಂತರಗೊಳಿಸುವಾಗ ನಾವು ವಿಶಾಲ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಲೌಕಿಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವೆವಲ್ಲವೆ. ಕೊಂಕಣಿಸ್ಥಾನ, ನಾಗಾ ಲ್ಯಾಂಡುಗಳು ಈ ಸಾಯಿಸ್ಥಾನವಾಗಬೇಕೆಂದು ಇನ್ನೂ ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಬಾಂಡುಂಗಿನಲ್ಲಿ. ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕರ್ನೊ, ಚೌ ಎನ್ ಲೈಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಬಾಯಿಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲವೇ ತರುವಾಯ ದ್ವೇಷಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡುದು. ಷೇಕ್ ಅಬ್ದುಲ್ಲಾ, ಸ್ಕಾಟ್ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಇನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲವೆ ಸರ್ವೋದಯಬಂದಿದ್ದೆ ಇದೆಲ್ಲ ತೋರಿಸುವುದೇನನ್ನು ? ಆದೌ ದಂಜನಂ ಪಂದೇ ಸಜ್ಜನಂ ತದನಂತರಂ.

ಹಾಗೆಯೇ ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಸಜ್ಜನರನ್ನು ತದನಂತರವಾದರೂ ಮಂದಿಸಬೇಕೇ ಎಂಬುದು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಸಮ್ಮತವಾಗುವುದು ಅನುಮಾನ.

ಸಜ್ಜನರೂ ಮಾಡುವುದಾದರೂ ಏನನ್ನು ? ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸನ್ಮಾರ್ಗವಾದರೋ ಬಹಳ ಕಿರಿದಾದುದು. ಕತ್ತಿಯ ಅಗಿನಂತೆ ದುರ್ಗವಂವೂ, ದುರ್ಗವೂ ಅದೇದು. ಆದುದರಿಂದ ಉಳಿದವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಅವರೂ ಬರುವುದೇ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಅವರ ಗೋಳು ತಪ್ಪಿದುದಲ್ಲ. ರುಕ್ಮಾಂಗದ, ಅಂಬರೀಷ, ಪ್ರಹ್ಲಾದ, ರಾಮ. ಧರ್ಮರಾಯ ಇವರಲ್ಲಿ ನರಮಾನವರಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದಾದ ಯಾವ ಗುಣವಿದೆ. ಅವರೂ ಪೂಜಾ ಮಾಡಿದುದು ಎಂದು ? ಎಂದಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ವೋಟು ಸಿಗುವುದಾದರೂ ಎಂತು, ಲಂಚವನ್ನರಿಯದ ಅವರೂ ಅಧಿಕಾರಸ್ತರಾದರೆ ಜನಗಳು ತಮ್ಮ ಬೊಟ್ಟು ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಪಾಸ್ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳು.



ವುದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ. ಸ್ವಜನರಿಗೆ, ಅಯೋಗ್ಯತೆಯೇ ಕಾರಣವಾಗಿ, ಸ್ವಜನತೆಯೇ ಗುಣವಾಗಿ, ಪ್ರವೋಷ, ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಪರ್ಮಿಟ್‌ಗಳು ಸಿಗುವುದೆಂತು ? ದುರ್ಜನರು ಕೈಲಿ ಬಾಟಲಿ ಚಪ್ಪಲಿ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬೈಗಳು ಅನ್ಯತವನ್ನು ಸೂಸುತ್ತಾ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಇರುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ !

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಬಹುಮತವೇ ಮುಖ್ಯ. ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಮಾರ್ಗ ಗೌಣ. ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವೇ ಮುಖ್ಯ ; ಅದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತೆಂಬುದು ಗೌಣ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಸಜ್ಜನರಾಗಿರಿ, ಸತ್ಯವಂತರಾಗಿರಿ, ಸಮತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಎಂದೂ ಹೇಳುವುದು ಸುಲಭ. ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಬಹುಮತ ಸಿಗುತ್ತದೆಯೇ ? ಮರೆವೋಸ ಗಲ್ಲಿದೆ ವನಂಪ್ಯ ಜೀವನ ಸಾಧ್ಯವೇ ? ಅಲ್ಲದೆ ಸತ್ಯ, ಸಮತೆ ಪರಲೋಕವಾದಿಗಳಿಗೆ ಹೊರತು ಇಹ ಲೋಕಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲ, ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ಹೇಳುವುದೇ ಸತ್ಯ. ಅಧಿ ಕಾರವೇ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಕುರುಹು.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾದುದು ದುರಂದಂಬಿತನ. ಅದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಾತು ಕೇಳು ವವರು ಯಾರು ? ನಿಮ್ಮದು ಸತ್ಯವಿರಬಹುದು ಅದನ್ನು ಕೇಳುವವರು ಯಾರು ? ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಮುಖ್ಯ. Conversely ಪ್ರಚಾರವಾದುದೇ ಸತ್ಯ ಇಲ್ಲದುದು ಇಲ್ಲ. ಅಂತಹ ರತ್ನವಾಗಿದ್ದರೆ ತಿಪ್ಪೆಯಲ್ಲೇಕೆ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತಿತ್ತು ?

ವಿವೇಕಾನಂದರೂ ಹೇಳಿದಂತೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ಅನ್ಯತಗಳೆಂಬುವೆರಡು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಇರುವುದೊಂದೇ—ಸತ್ಯ ! ಸಣ್ಣ ಸತ್ಯದಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ, ಅಷ್ಟೆ.

ನಾವು ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದೆವು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದೆವು ಅದೆಂದಿಗೂ ವ್ಯರ್ಥವಲ್ಲ. “ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಹೊರಟವನು ದುರ್ಗತಿ ಗೆಂದೂ ಇಳಿಯಲಾರನು ತಾತ ” ಎಂದು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿಲ್ಲವೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಹೋರಾಡಿದುದರ ದೆಸೆಯಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲವೇ ನಮಗದು ಬಂದುದು .ನಮ್ಮ ತ್ಯಾಗ ಎಂದಿಗೂ ವ್ಯರ್ಥವಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಹೋರಾಟ ಸ್ವಾರ್ಥ ಕ್ಕಾಗಿ ಆಗಿಲ್ಲ, ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದವೇಲೆ ನಾವೆಲ್ಲ ತಪ್ಪಾಗಿ ಮೇಷ್ಟರೋ, ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್‌ನ್ಸ್ ಏಜಂಟರೋ, ಹತ್ತಿಗಿರಣಿ ಕಾರ್ಮಿಕರೋ ಅದೆವು. ನಮ್ಮ ತ್ಯಾಗ ದೇಶದ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲವೆ. ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆ ಮುಂದೆ ಬರಲೆಂದಲ್ಲವೇ ಅದು ಮುಂದೆ ಬಂದಿದೆ. ಕೋಟ್ಯಂತರ ನಿಧಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸದೆ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಬರುವು ದಿಲ್ಲ. ನಿಧಿ ಸಂಗ್ರಹ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಬರ ಬಂದಿರೂ ವುದರಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕೂಗದೆ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಬಾರದು. ಅಧಿಕಾರ, ಹಣ



ಆವಿಷಗಳ ಕಾಲವಿದು. ನಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ತ್ಯಾಗ, ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ಶೀಲಗಳು ಈಗ ಮುಖ್ಯವಿಲ್ಲ.

The old order changeth yielding place to new.

ಉಜ್ವಲ ದೇಶಭಕ್ತಿ ಇಂದೂ ಮುಸುಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಳುವ ಪಕ್ಷದ ಬೆಂಬಲ ಮುಖ್ಯ. ದುಡಿವೆ ಮಾಡಿದವನು ನವೆಯೊತ್ತಾನೆ. ಪರದೇಶಗಳ ಬೆಂಬಲ ಪ್ರೀತಿಗಳಿದ್ದವನಿಗೆ ದುಡುವು ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ಕ್ವಿರಿಂಗ್, ರೇಷನ್ ಕಾರ್ಡ್, ಸೈಟ್, ಪೂಜೆ, ಅನುರಾಗ ಪ್ರೇಮ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಕೆಟ್ಟ ರಾಜಕೀಯ ತುಂಬುತ್ತಿದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವುಂಟಲ್ಲವೇ ?

ಹಾಗೆಂದಮೇಲೆ ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡುದು ಏನಾಯಿತು ? ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಉತ್ತರ ಸಾಧ್ಯ. ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡದ್ದೇ ತಪ್ಪಾಗಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಂದಿನ ಕಾಲಮಾನ ಸಂಕಷ್ಟಕರವಾಗಿರಬೇಕು. ನಾವು ಗೌರವಿಸುವ ತತ್ವಜೀವನ ರೀತಿಗಳ ಗತಿಯೇನು “ ಸತ್ಯಮೇವ ಜಯತೇ, ” ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ಯತಕ್ಕೇ ಮೊದಲು ಜಯ. ಆದುದರಿಂದ “ಆದೌ ದುರ್ಜನಂ ವಂದೇ ಸಜ್ಜನಂ ತದನಂತರಂ”

—ಆ. ರಾ. ಸೇ.

-----

\* \* \* \*

ಸಿನಿಮಾತಾರೆಯರಲ್ಲಿ ಹಲವರು ರೆಸ್ಟ್ ಕೆಂಪ್ ಮಾಡಿ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನೂ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

(ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿ)

—ಆರೋಗ್ಯ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುವೇ—ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ.

\* \* \* \*

ಮಧು ಲಿಮಾಯೆ ಅವರ ಮಧುವೆಲ್ಲಾ ಹೆಸರಿಸಲೇ ಆಂತೆ.

—ನಾಲಿಗೆ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಕೋಟಕವೇ ಹರಿಯುತ್ತಂತೆ.

\* \* \* \*



## ಲ ತಾಂ ನಿ

ಬೆಂಗಳೂರಿಂದ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರಲು ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಿ ಹೊರಟಾಗ ಅವನಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡಿದ್ದೆ. “ಸಿದ್ಧಿ, ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಿತರೂ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಹೊರಟಿದ್ದೀರಿ. ಈಗಾಗಲೇ ಐದು ಗಂಟೆ ಸಂಜೆ. ರಾತ್ರಿ ಎಂಟು ಗಂಟೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಇರ್ತೀರಿ. ಅಲ್ಲೇ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ. ಮಾರನೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೊರಟು ನೆಟ್ಟಗೆ ಮಂಗಳೂರನ್ನು ಸಂಜೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸೇರಬಹುದು. ರಾತ್ರಿಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಬೇಡಿ” ಅಂತ ನಾನೇನೋ ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಚಿಗರು ವಿಸಾಶ ಬಂದ ಹುಡುಗರು. ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅಂತ ಅನುಮಾನ ನನಗೇನೋ ಇತ್ತು.

ಹೊರಟವರೂ ಮೈಸೂರನ್ನು ೨-೨೦ ಕ್ಕೇ ಮುಟ್ಟಿದರಂತೆ. ಬೇಗ ಮಡಿಕೆರೆಗೆ ಹೋಗಿಬಿಡೋಣ. ರಾತ್ರಿ ೧೦-೧೧ ಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿರಬಹುದು ಅಂತ ನುಂದಕ್ಕೆ ನಡೆದರಂತೆ. ಇನ್ನೂ ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ಮೈಲಿ ಇದೆ ಅನ್ನೋವಾಗ ಕಾರಿನ ದೀಪಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂಕಾದುವಂತೆ. ಇಲ್ಲೇ ಹತ್ತಿರ ಪ್ರವಾಸಿ ಮಂದಿರ ಕಂಡರೆ ಅಲ್ಲೇ ಇಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೇಗ ಎದ್ದು ಪ್ರಯಾಣ ಮುಂದುವರಿಸೋಣ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರಂತೆ.

ಒಂದು ಮೈಲು ಹೋಗುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಪುಟ್ಟ ಪ್ರವಾಸಿ ಮಂದಿರ ಕಾಣಿಸಿತಂತೆ. ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹೋದರಂತೆ. ಕಾರು ಹಾರನ್ ಮಾಡಿದಾಗ ಮೇಟಿ ಬಂದನಂತೆ. ದೀಪ ಹಚ್ಚಿದನಂತೆ. ಸಿದ್ಧಿ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಇಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವನ ಗೆಲೆಯ ನಂಜುಂಡ ಬಾತ್ ರೂಂ ಇಗೆ ಹೋದನಂತೆ. ಅರೆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ “ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ ಹಾವು ಹಾವು” ಅಂತ ಬೊಬ್ಬೆ ಇಟ್ಟನಂತೆ. ಮೇಟಿ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಿ ಇಬ್ಬರೂ ಬಾತ್ ರೂಂ ಇಗೆ ಹೋಗಿ ದೀಪಕ್ಕೆ ಸ್ವಿಚ್ ಹಾಕಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಕೇರೇ ಹಾವೊಂದು ನಂಜುಂಡನ ಕಣ ಕಾಲು, ಮತ್ತು ಕೆಳಕಾಲಿನ ಸುತ್ತ ಸುತ್ತಾಹಾಕಿಕೊಂಡು ತಲೆಯೆತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ಹಾವನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಸಿದ್ಧಿ ಬೂಡ್ಸಿನ ಕಾಲನ್ನು ಎತ್ತಿದನಂತೆ. “ನಿನ್ನ ಮಿಲಿಟರಿ ಬೂಡ್ಸಿನ ಕಾಲಿಂದ ಹಾವನ್ನು ಹೊಡೆಯಹೋದರೆ, ಹಾವಂತಿರಲಿ, ನನ್ನ ಕಾಲೂ ಮುರಿದುಹೋಗುತ್ತಲ್ಲೋ” ಎಂದು ನಂಜುಂಡ ಬೊಬ್ಬೆ ಇಟ್ಟನಂತೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಮೇಟಿ ಕೈಹಾಕಿ,



ಹಾವಿನ ಕತ್ತನ್ನು ಹಿಡಿದು, “ಕೇರೆ ಹಾವು ! ಇದಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಹೆದರ್ದೀರಿ?” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೊರಕ್ಕೆಳೆದನಂತೆ. ಆಮೇಲೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಬಚ್ಚಲವನೇ ಚೊಂಬಿ ನಿಂದ ಅದರ ತಲೆಯನ್ನು ಜಜ್ಜಿ ಕೊಂದನಂತೆ.

“ಇಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಇರೋದು ಬೇಡ. ಹೊತ್ತಾದರೂ ವಂಡಿಕೇರಿಗೆ ಹೋಗೋಣ” ಅಂತ ಇಬ್ಬರೂ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ. ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿ ಕಾರಿಗಿಟ್ಟು, ಪ್ರಯಾಣ ಮುಂದುವರಿಸಿದರಂತೆ.

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಂಜುಂಡ ಹೇಳಿದನಂತೆ. “ನೋಡೋ ಸಿದ್ಧ, ಬಳ್ಳಿಗಳು ದೊಡ್ಡ ಮರಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ, ಅವನ್ನು ಬಿಗಿದುಕೊಂಡು ಬಾಳುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಬಳ್ಳಿಗಳ ಹಾಗೆ ಪ್ರಾಣ ವರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ಹಾವುಗಳು, ಕಚ್ಚುವ ಮುನ್ನ, ಕಾಲನ್ನು ಅಪ್ಪಿ, ಸುತ್ತಿ ಬಿಗಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆಮೇಲೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹೊಡೆದರೆ ಕಾಲಿಗೂ ಕೇಡೂ, ಅದ್ಮಿಗೂ ಅಸಾಧ್ಯ ನೋವು. ಹಾಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ” ಎಂದಂ.

“ಎಷ್ಟು ಜಾಣ ಮುಂಡೇವು ಹಾವುಗಳು” ಎಂದನಂತೆ ಸಿದ್ಧ.

\* \* \* \*

ವೇಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋದರಂತೆ. ಮಾರನೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ತಮ್ಮ ಇವರು ಇಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ “ಹೋಟೆಲ್ ವಸಂತ”ಕ್ಕೆ ಬೇಗಲೇ ಬಂದಿದ್ದನಂತೆ. “ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೋಟಲಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನಬಾರದಂತೆ ನೀವು, ಕೊಬ್ಬರಿ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ತಿಂಡಿ ಮಾಡಿರ್ತಾರಂತೆ. ನಮ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಅಚ್ಚ ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ತಿಂಡಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರಂತೆ. ಅಲ್ಲೇ ತಿಂದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮೈಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಂತೆ” ಎಂದಂ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು, ಅಪ್ಪಯ್ಯನ ಪರ ಆಹ್ವಾನವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟನಂತೆ. “ತುಂಬಾ ಶಹಣೆ ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪಯ್ಯ ! ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.” ಅಂತ ನಂಜುಂಡ ಹೇಳಿ ಆ ಹುಡುಗನ ಕೆನ್ನೆಯನ್ನು ಚಿವುಟಿ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನಂತೆ.

ಒಂಭತ್ತು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಸಿದ್ಧ ನಂಜುಂಡನೊಡನೆ ತಮ್ಮ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಭಾವೀ ಆಗಬಹುದಾದ ಮಾವನ ಮನೆಗೆ ಹೋದನಂತೆ. “ಅಪ್ಪಯ್ಯ” ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಬಂದಂ ಅದರದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದನಂತೆ.

ಸುರುಚಿಯಿಂದ ಶೃಂಗಾರಗೊಳಿಸಿದ ಬೈತಕ್ ಸಾನೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧ ನಂಜುಂಡ ಸಂಖಾಸನದಮೇಲೆ ಕುಳಿತರಂತೆ. ಎದುರಿನ ಬೆತ್ತದ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ದನ್ನಪ್ಪಿಲೋ ಸುಪ್ಪತ್ತಿಗೆಯ ಮೇಲೆ “ಅಪ್ಪಯ್ಯ” ಕೂತರಂತೆ. ಕಣ್ಣು ತೆಗೆದು ಬಿಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, “ಅಮ್ಮಯ್ಯ” ಬಂದಂ ಇನ್ನೊಂದು ಬೆತ್ತದ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರಂತೆ. ಹೆಣ್ಣೇನೋ



ಬಲು ಚೆಂದ ಕಾಣುತ್ತ ಇದೆ. ಆದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ವಯಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚೇನೋ ಎಂದು ನಂಜುಂಡ ಅನ್ನೋಳ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಹೇಳಿದರಂತೆ “ ಈಕೆ ನನ್ನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸುಮಾರು ಪ್ರಾಯ ಬಂದಿದೆ. ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ- ಮಿಕ್ಕೈಲ್ಲ ಅಂಗಗಳಲ್ಲೂ ಹಸಿಪ್ರಾಯವೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಅಂದ ಕಾರಣ ಸಂಖಾಸೀನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸುಲಭ, ಆದರೆ ಏಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಅಂದಮೇಲೆ ನಾವು ಬಿಗಿ ಬೆತ್ತದ ಕುರ್ಚಿಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ, ನಿಮ್ಮ ಪ್ರವಾಸ ಸುಖದಿಂದಿತ್ತಾ! ಪಯಣ ಉಲ್ಲಾಸವಾಗಿತ್ತಾ ” ಎಂದು ಬಲು ಆದರದಿಂದ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರಂತೆ.

ಒಳಬಾಗಿಲ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆಗಳು ತಾಳಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಡಿ ಇಡುವ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಸಿತಂತೆ. ಸಿದ್ಧಾ ನಂಜುಂಡ ಆತ್ತ ತಲೆ ವಾಲಿಸಿದರಂತೆ. ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಪರಿಮಳ ಗಾಳಿಯ ಮೇಲೇರಿ ಬಂದಂ ಇವರ ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿದುವಂತೆ, ಮೈಸೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಪರಿಮಳವಲ್ಲ, ಮಂಗಳೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಪಸರಿಸುವ ಪರಿಮಳ. ತೆರೆತೆರೆಯಾಗಿ ಅಲೆಯಲೆಯಾಗಿ ಹಾಯ್ದು ಬರುವ ಪರಿಮಳದ ತರಂಗಗಳು.

ಇವರು ಕಂಡುದೇನು? ತಂಬಿದ ತಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟಲಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ತಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು, ತೆಳ್ಳಗೆ ಬೆಳ್ಳಗೆ ಎತ್ತರದ ತರುಣಿಯೊಬ್ಬಳು, ಬಾಗಿಲ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಳಂತೆ ಇವರು ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಆ ಕನಸು ಎಚ್ಚರದ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಹೆಜ್ಜೆಯಮೇಲೆ ಇಡುತ್ತಾ, ಸಜ್ಜೆಗೆಯೊಳಗಿನ ತೇರುಬೀದಿಯ ಗೇರುಬೀಜದಂತೆ ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿ ನಡೆದೊಬಂದಳಂತೆ. ಪ್ರಾಯ ತಂಬಿದ ದಾಳಿಂಬೆ ಬಿರಿದು ನಗುವಂತೆ ಬಂದ ಕನಸು ನಸುನಗುತ್ತಾ ಅತಿಥಿ ಯೆಂಬಕರಿಬ್ಬರ ಎದುರಿಗೂ ತಟ್ಟೆಗಳನ್ನಿರಿಸಿ, ಮಂದಹಾಸ ಬೀರಿದಳಂತೆ. ನಂತರ ಲತೆಯಂತೆ ಬಳುಕುತ್ತಾ, ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ ಹರಿಯುತ್ತಾ, ಎದುರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಖಾಸನದತ್ತ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತಳಂತೆ. ಆಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದಾಗ ಬೆನ್ನಿನಮೇಲೆ ಇಳಿಬಿದ್ದಿದ್ದ ನೀಳ ಜಡೆಯು ನಾಗಕನ್ಯೆಯಂತೆ ವಾಲಾಡುತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ಜಡೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಮಂಗಳೂರು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ದಂಡೆಯು ಹಡೆಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿತಂತೆ.

“ ಇವಳೇ ಲತಾಂಗಿ, ನಮ್ಮ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳು. ಎಂ. ಎ. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ ” ಎಂದು ಯೆಂಬಕರಿಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾ, “ ಲತಾ! ಇವರೇ ಸಿದ್ಧಾ ಡಾಕ್ಟರಂ. ವೆಟರ್ನರಿ ಡಾಕ್ಟರಂ. ಅವರು ಆಪ್ತಗಳೆಯರು ನಂಜುಂಡಪ್ಪನವರು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮಂಡೀಕಲ್ಲಿನ ಸಾಹುಕಾರರ ಮನೆಯ ಚಿರಂಜೀವಿಗಳು ” ಎಂದು ಲತಾಂಗಿಗೆ ಯೆಂಬಕರ ಪರಿಚಯವನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಿದರು.



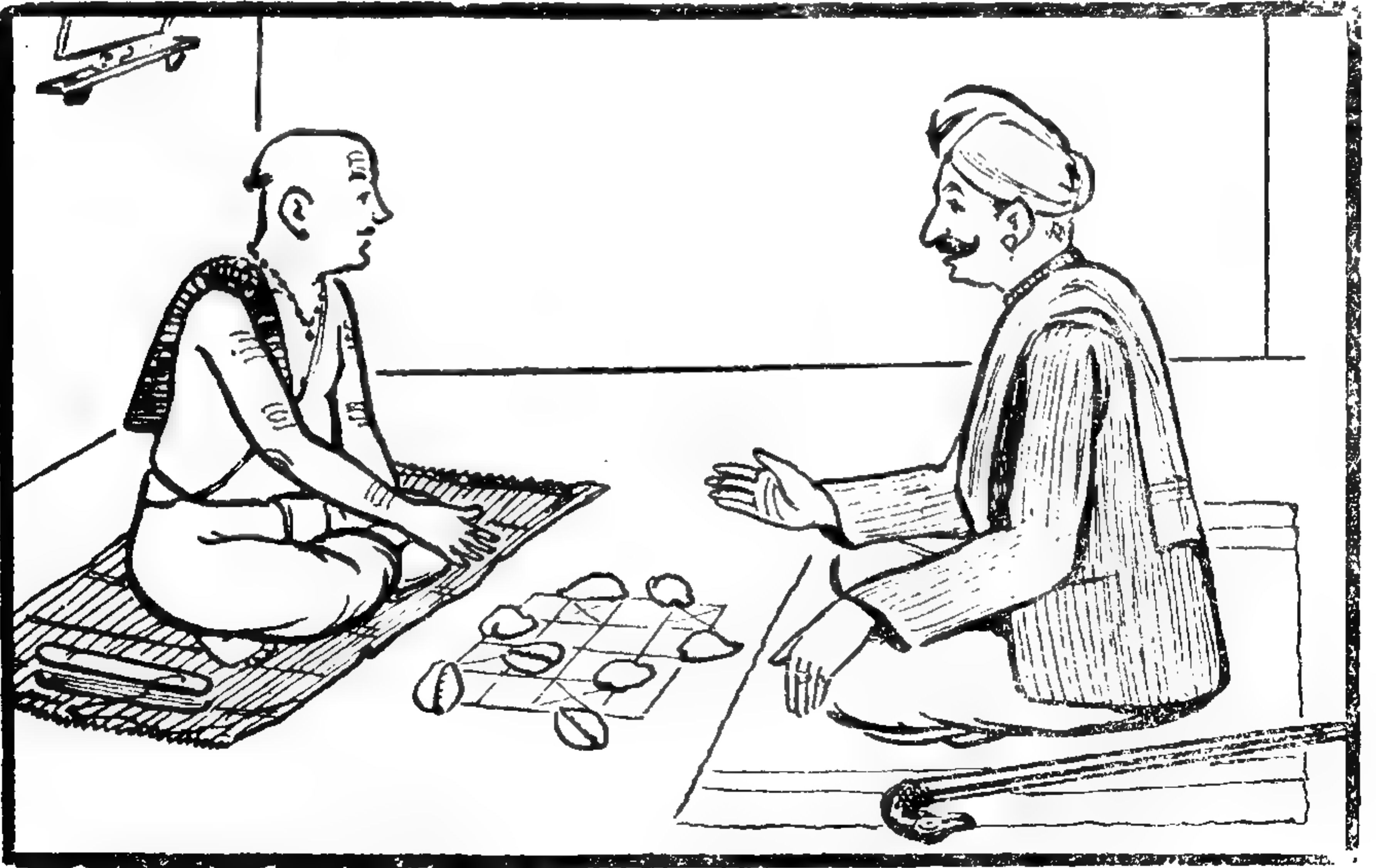
ತಂದಿಟ್ಟು ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಮಂಡೀಕಲ್ ಸಾಹುಕಾರರ ಮಗ ಡಾಕ್ಟರ ಮಂಡಿ ಬಿಗಿದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ತಿಂದು ಆ ಮಾತು ಈ ಮಾತು ಆಡುತ್ತಾ, ತಂಸು ಕಾಲ ಕಳೆದು, ಹೊರ ಬರುತ್ತಾ ಸಿದ್ಧಾ “ಅಪ್ಪಯ್ಯ”ನಿಗೆ, ನಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರೂ ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳುವವ ನಾನು ಎಂದು ಹೇಳಿದನಂತೆ. ಒಪ್ಪಿಗೆ ಎಂದೂ ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕೇ ? ಅಂತ ಅನ್ನಿಸಿತಂತೆ “ಅಪ್ಪಯ್ಯ”ನಿಗೆ.

\* \* \* \*

ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಹೇಳಿದನಂತೆ “ ಸಿದ್ಧಾ! ಲತಾಂಗಿ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಯ್ತು ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಅವಳು ನಿನ್ನಂತಹ ಕುದುರೆ ಡಾಕ್ಟರನನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತಾಳೋ ಇಲ್ಲವೋ ನಾನರಿಯೆ, ಒಪ್ಪಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ ” ಎಂದನಂತೆ.

“ ಆ ಪ್ರವಾಸಿ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಹಾವು ನಿನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಂತೆ, ಈ ಲತಾಂಗಿಯೂ ನನ್ನ ಬಾಳಿಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತಾಳೆ ಅಂತ ನನಗೇನೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಯ. ಆಮೇಲೆ ಅವಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿದರೆ ನನಗೂ ತೀವ್ರ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುತ್ತೇನೋ ಅಂತ ಅಳಂಕಂ. ಆದರೂ ಅದೂ ಒಂದು ತರಹ ಸುಖವೇ ” ಅಂತ ಸಿದ್ಧಾ ಅಂದನಂತೆ.

“ಪ್ರಸಾದ್”



ಈ ಸಾರಿ ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಲ್ಲುಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕ ಹೆಂಡತೀನ ಎತ್ತಿಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

—ಅವಳು ಸೋಲುವ ಹಾಗೆ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ವಂತ್ರ ಮಾಡಿ ಕಾಪಾಡಬೇಕಲ್ಲ!



## ಕಸದಲ್ಲಿ ರಸ

“ ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತೀನ ನಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತೋಬೇಕು : ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಿಲ್ಲ ಬೆಳೆಯಿಲ್ಲ : ಅಕ್ಕಿಗಂತೂ ಅಸಾಧ್ಯದ ಅಭಾವ. ನಾವು ತಿಂತಿರೋ ಆಹಾರ ಎಲ್ಲ ದಾನದ್ದು ಅಥವಾ ಸಾಲದ್ದು !.. ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಆಹಾರ ಉಳಿತಾಯ, ವಿತವ್ಯಯ, ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ—ಇವುಗಳನ್ನು ಕಲೀದಿದ್ದರೆ, ಮನೇಲಿ ಮೊದಲು ಆರಂಭಿಸದಿದ್ದರೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ಮಹಿಳೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡ್ಬೇ ಹೋದರೆ—ನಾವು ಮುನ್ನಡೆಯೋದು ಹೇಗೆ ? ಮಹಿಳಾ ಮಂತ್ರೀನ ಪಡೆದಿರೋ ಮಹಾ ಸುಯೋಗದ ನಾಡು, ಮಾದರಿ ನಾಡಾಗೋದು ಹೇಗೆ ?—”

ಇದು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನಾಚರಣೆಯಂದು, ಮಹಿಳಾ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಾಡಿದ ಮಹಾ ಭಾಷಣದ ಮುರಂಕಲ್ಲ ; ಸರಳು, ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಮೂಲೆಯ ಮುರಂಕು ಬೆತ್ತದ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿ. ಮಾಡಿದ ಹಿಡಿ ನಿರ್ಧಾರ : ಘೋಷಿಸಿದ ಘೋರ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ !

“ ನೋಡ್ತೀರಿ ಇನ್ನೇಲೆ ; ಎಂಥೆಂಥದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಮಾಡ್ತೀನಿ ಅನ್ನೋದನ್ನು ! ಕಸದಲ್ಲಿ ರಸ ತಿಳೀತೀನಿ, ರೇಡಿಯೋದಲ್ಲಿ, ಶುಕ್ರವಾರ ಮಂಗಳವಾರ ಮನೆಪಾರ್ತ್ ಮಾಡೋ ಮುತ್ತೈದೆಯರಿಗೆ ಮುತ್ತಿನಂಥಾ ಹಿತೋಕ್ತಿ ಹೇಳೋದ್ದಾರೆ ಕಣ್ರೀ. ಬಿಸಾಕೋ ಬಾಬುಗಳಿಂದ ಬಾಯಿ ಚಪ್ಪರಿಸೋ ಅಡಿಗೆ, ತಿಂಡಿ ತಯಾರೋದನ್ನು ತಿಳಿಸ್ತಾರೆ. ಮಹಿಳಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಂತೂ. “ ನಿಮ್ಮ ರಂಜಿ—ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ” ಕಾಲಮುಗಳನ್ನೇ ಕೊರೆದಿರ್ತಾರೆ ! ”

\* \* \* \*

“ ಹತ್ತ ಪೈಸೇ ಮಂಡಕ್ಕಿಪುರಿ ತಂದೊಡ್ತೀರಾ ? ”

“ ಮಂಡಕ್ಕಿಪುರಿ ? ...ಯಾಕೆ ? ಮಕ್ಕಳು ತಿನ್ನುತ್ತಂತೇನು ? ”

“ ಅಲ್ಲೀ...ದೋಸೆಗೆ. ”

ಮಂಡಕ್ಕಿಪುರೀಲಿ—ದೋಸೆ... ? ”

ಹತ್ತೇ ಪೈಸೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವುದಾದರೆ ಯಾರಿಗೆ ಬೇಡ ? ಅಂಗಡಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದೆ,



“ ಪೇಳೋವೆ ಯಾತಕೇ. ಪುರಿ

ಪೊಟ್ಟಾವ ಕೊಡುವೆನು ಹಿಡಿ, ಸರು ! ”

ಎಂದೂ ಹಾಡುತ್ತಲೇ ಅವಳ ಕೈಗಿಟ್ಟೆ !...ದೋಸೆ ಗರಮಾಗರಂ !

“ ಎಂ. ಟಿ. ಆರ್. ತಲೇಮೇಲೆ ಹೊಡೆದ್ದಾಗಿದೆ ಸರೂ !...ಅಂದ್ವಾಗೇ ಮಂಡಕ್ಕೀಪುರಿ ಇಷ್ಟು ಒದಗುತ್ತೆ ಅಂತ ನನಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ! ”

“ ಬರೀ ಪುರಿ ಒದಗ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಕಣ್ರೀ. ಜೊತೆಗೆ ಒಂದೇ ಪಾವಕ್ಕಿ, ಒಂದ್ವಟಾಕು ಉದ್ದಿನ ಬೇಳೆ ಸೇರಿದ್ದೆ, ಅಷ್ಟೆ. ”

“ ! ! ! ! ”

\*

\*

\*

\*

ಪಡವಲಕಾಯಿ ಕೂಟು ನನಗೆ ಪರಮ ಪ್ರಿಯ. ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿಂದ ಕಾಯೊಂದೂ ತಂದಿಟ್ಟಾಗ ಸರಸು ಸವ್ವೆ ಮುಖ ಹಾಕಿದಳು.

“ ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಕೈ ಹಿಡಿತ ಕಲಿಯಲ್ವಲ್ಲ ನೀವು ? ಕೂಟಿಗೆ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಕಾಯಿ ತರಬೇಕಿತ್ತೇ ? ನಾಳೆ ನಾಗರ ಪಂಚಮಿ ಬೇರೆ. ಉಳಿಸಿದರೂ ಮಾಡೋಹಾಗಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತೇ ಬಳಸಬೇಕು. ಕಾಸು ತೆತ್ತು ತಂದದ್ದನ್ನ ದಂಡ ಹೇಗೆ ಮಾಡೋದು ! ” ಮುಂಗೈಮೇಲೆ ಮುಖ ಹೊತ್ತು ಗಹನವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿದಳು : ಜ್ಞಾನೋದಯವಾದ ಬುದ್ಧನ ಕಳೆ ವಿಂಚಿತು ವದನಾರವಿಂದದಲ್ಲಿ !

“ ಹೇಗೂ ಎಳೇದಾಗಿದೆ ; ಪಾಯ್ಸ್ ಮಾಡಿಬಿಡ್ತೀನಿ ! ”

“ ಪಡವಲಕಾಯಿ—ಪಾಯಸ—? ”

“ ಹೂಂ! ಮೊನ್ನೆ ಮುಗಳವಾರ ವನಿತಾವಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಾರೆ...ಅದಕ್ಕೇನು ಮುಟ್ಟಿಸಬೇಕು ? ಒಟ್ಟಿಗೇ ಹೋಳು ಬೇಯಿಸಿ ಅಷ್ಟು ತೆಗೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟರಾಯ್ತು ! ”

ನಿಜಕ್ಕೂ ಪಾಯಸ ಬಹಳ ರುಟಿಯಾಗಿತ್ತೊಂದ್ರೆ ! ಕೊಂಚ ಯಾಲಕ್ಕಿ ಪುಡಿ, ಒಂದೂ ಹೋಳು ಕೊಬರಿ, ಒಂದಚ್ಚು ಬೆಲ್ಲ ಸೇರಿಸಿದ ಸರಸು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ, ಪಡವಲಕಾಯಿ ಒಂದು ಚೂರೂ waste ಆಗಲಿಲ್ಲ.

\*

\*

\*

\*

ನಮ್ಮ ಚೀಣೀಗೆ ( “ ಸೀನಿ ” ಅಪಭ್ರಾಂಶ ) ಅವತ್ತೆಲ್ಲ ಹಲ್ಲು ನೋವು. ಸರಸು ಹೇಳಿದಳು, “ ಸುಮ್ಮನೆ ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ಹಣ ಸುರಿಯಬೇಡಿ. ನಾನು ಒಂದು ಘಳಿಗೆಲಿ ಗುಣಾ ಮಾಡ್ತೀನಿ. ಮೊನ್ನೆ ತಾನೇ ಮುಂಗೈ ವಾರಪತ್ರಿಕೆಲಿ ಓದಿದೀನಿ ” ಎಂದಳು. ಸರಸರ ಓಡಾಡಿದಳು ; ಪಕ್ಕದಮನೆ ಪಿಲ್ವುವಿನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿದಳು ; ಏನೋ



ಹುರಿದಳು ; ಏನೋ ಕುಟ್ಟಿದಳು ; ಕರಿವುಡಿ ತಂದು ಚೀನೆಯ ಹುಳುಕುಹಲ್ಲಿಗೆ ಹಚ್ಚಿದಳು !

ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ ನೋವು ಕಡಿಮೆ ಆಯಿತು.

ಅದಕ್ಕೇ ನೋಡಿ, ಕಸದಲ್ಲಿ ರಸಾ ತೆಗೀಬೇಕು ಅನ್ನೋದು. ಇಷ್ಟು ದಿನ ಬಿಸಾಕಿಬಿಡಿದ್ದೆ. ಈಗ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿತೆ. ಏಲಕ್ಕಿ ಸಿಪ್ಪೆ ಹುರಿದು ಕುಟ್ಟಿ ಹಚ್ಚಿದರೆ ಎಂಥಾ ಹಲೋವೂ ಹಾರೋಗತ್ತಂತೆ ಕಣ್ರೇ, ಬರೀ ಸಿಪ್ಪೆ !”

“ಹೆ ಹೆ ಅದ್ದರಿ, ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಿಪ್ಪೆ ಯಾವಾಗ ಕೂಡಿಟ್ಟಿದ್ದೆ ?”

ನಾನೆಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಪಕ್ಕದ್ಮನೇ ಮಾಧು ಕೈಲಿ ನೂರು ಗ್ರಾಮಂ ಯಾಲಕ್ಕಿ ತರಿಸಿದೆ. ”

\* \* \* \*

ಅವತ್ತು, ಮರಿ ಎರಡು ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ ತಂದಿದ್ದ ; ಒಂದು ತಿಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಅಲ್ಲೇ ಎಸೆದಿದ್ದ. “ ಛೇ ಛೇ ! ಹೀಗೆ ಹಾಳು ಮಾಡುವುದಂತೇ ? ಮಹಾ, ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ ತಾನೇ—ಅಂತೀರ. ಆದರೆ, ಅದು ಬೆಳೆಯೊಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಮಣ್ಣು, ಎಷ್ಟು ಗೊಬ್ಬರ ಆಗಿರುತ್ತೆ, ಅದನ್ನ ಬೆಳೆಸೊಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಬೆವರು ಸುರಿಸಿ ಭವಣೆ ಪಟ್ಟಿತಾನೆ ಬಡಬೋರೇ ಗೌಡ ! ” ಎಂದು ವ್ಯಥೆ ಪಟ್ಟ ಸರಸು. “ಮಾನಿನಿ” ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳುವಳಿಕಸ್ಥ ಮಾನಿನಿಯೊಬ್ಬಳು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳದ ಹಲ್ವದ ತಯಾರಿ ನಡೆಸಿದಳು.

ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ನುಣ್ಣಿಗೆ ಕುಟ್ಟಿಟ್ಟುಕೊಂಡಳು. ಕೇವಲ ಅರ್ಧ ಲೀಟರ್ ಹಾಲು. ಅರ್ಧ ಕೇಜಿ ಸಕ್ಕರೆ, ಅರೆಪಾವು ರವೆ, ಕೊಂಚ ಬೆಣ್ಣೆ ಕಾಸಿದ ತುಪ್ಪದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಹಲ್ವ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ಹಲ್ವ ನಿಜಕ್ಕೂ ಹದವಾಗಿತ್ತು. ತಿಂದ ಬೆರಳನ್ನು ಬಿಡದೆ ನೆಕ್ಕಿ, ಕೈ ತೊಳೆಯೂ ಹೋದಾಗ, ವರಳ ಬದಿಗೆ ಕಾಗದದ ಪೊಟ್ಟಿವೊಂದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಬಿಚ್ಚಿ ನೋಡಿದೆ ಪುಡಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ !

ಹೀಗೇ ನಮ್ಮ ಸರಸು—ಕುಂಬಳಕುಡಿ ಹುಳಿತೊವ್ವೆ, ಪರಂಗಿ ಎಲೆ ಪರಮಾನ್ನ, ದಂಟಿನ ಬೇರಿನ ಬರ್ಫಿ, ದಾಸವಾಳದ ಹೂವಿನ ದಂರೋಟು, ಬಾಳೆ ಸಿಪ್ಪೆ ಬಾಳಕ, ಬಾದಾಮಿ ಹೊಟ್ಟಿನ ವಿರಾಯಿ—ಇತ್ಯಾದಿ ಕಸದಲ್ಲಿ ರಸ ತೆಗೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾಳೆ !

\* \* \* \*

ಸೋಮವಾರ, ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಜಿವಾರ. ಬಹಳ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಸರಸು, ಆ ದಿನ, ಅಕ್ಕಿಕಾಳಿನ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ಸಹ ದೇವರ ಮೇಲೆ ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಕಿ ಇಲ್ಲದೆಯೇ “ ಭಾತಂ ” ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಅರೆ ಕೇಜಿ ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ತುರಿದು ಅದರಲ್ಲೇ



“ ಭಾತು ” ಕಲೆಸುತ್ತಾಳೆ. ಬರೀ ಅದೇ ಅಂಟಾದೀತೆಂದೂ ಕಾಲು ಕೇಜಿ ಬಟಾಣಿ ಬೆರೆಸುತ್ತಾಳೆ. ಸೌತೇಕಾಯಿ ಕೋಸುಂಬರಿ, ನಂಜಿಕೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಸಂಡಿಗೆ, ಎಲೆಕೊನೆಗೆ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ,—ಇಷ್ಟೇ ಬೆಳಗಿನ ಆಹಾರ. (ಮರೆತೆ—ಆ ದಿನ ನಮ್ಮ Non-Cereal day)

ರಾತ್ರಿ “ ಫಲಾಹಾರ ”. ನಾವು ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಐದೂ ಜನ ; ಪರ್ಮನೆಂಟ್ ಫಲಾರದ ನಮ್ಮಮ್ಮ—ಒಟ್ಟು ಆರು ಜನದಿಂದ ಹನ್ನೆರಡು ರಸಬಾಳೆ ಹಣ್ಣು, ಡೈರಿಯಿಂದ ಮೂರು ಪಾವು ಹಾಲು ತಂದೂ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಬಟ್ಟಲೂ ಹಾಲು.

“ ಎರಡೂವರೆ ರೂಪಾಯಿನ “ಫಲಾಹಾರ”ದ ಬದಲೂ ಎಂಭತ್ತು ಪೈಸೇ ಅಕ್ಕಿ ಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುತ್ತಲ್ಲ ?”

ಎಂದೂ ಸರಸುವನ್ನು ಕೇಳುವ ಧೈರ್ಯ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ ;

—ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ, ಚೀಪೇಕಾಯಿ “ ಚಕಮಕಿ ” ಗೆ ಸಕ್ಕರೆ ತರಲು ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ, ಸೊಸೈಟಿಗೆ.

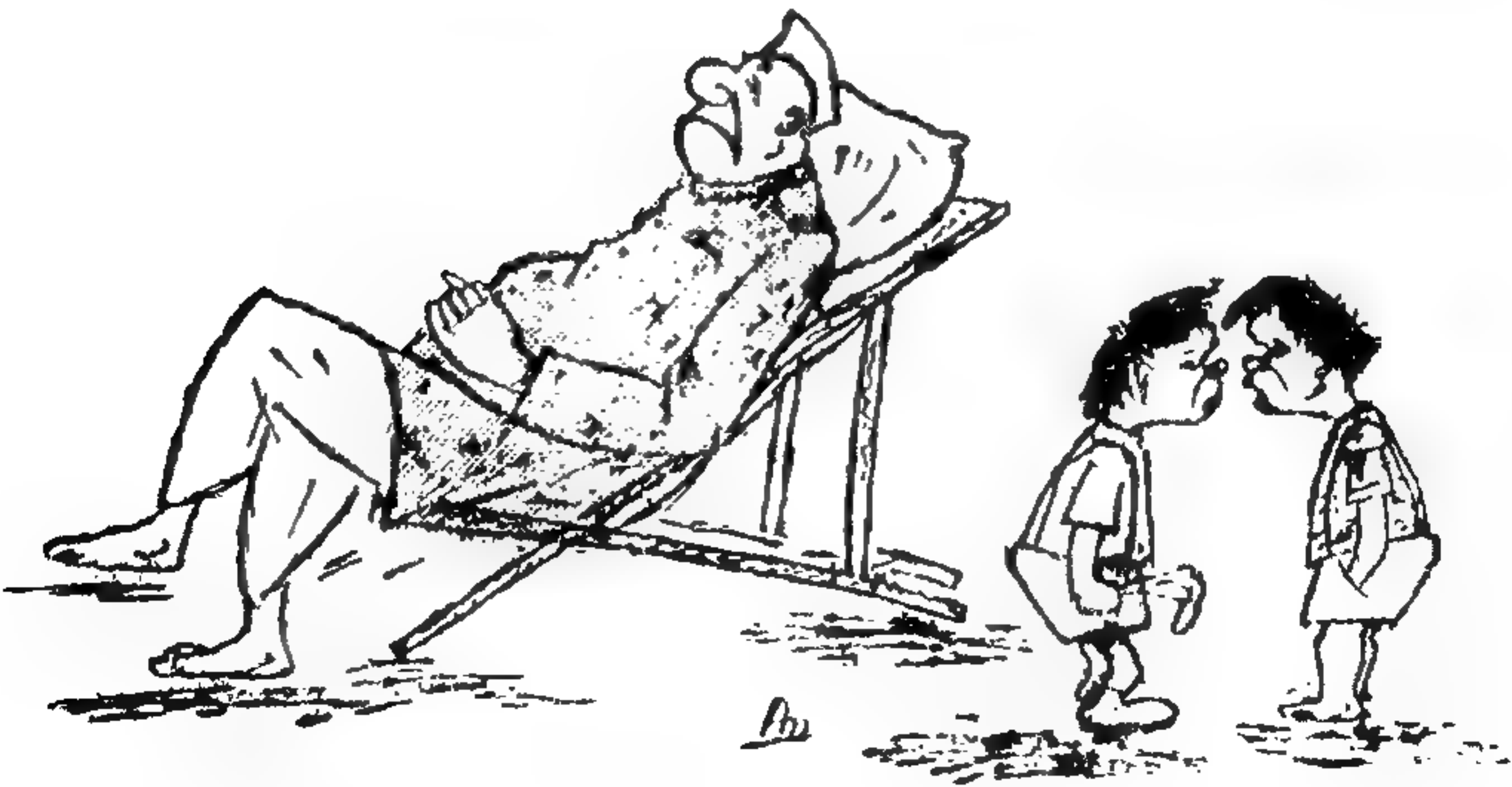
—ಟಿ. ಸುನಂದಮ್ಮ

### ಎಂಜಲು

“ ನನ್ನ ಎಂಜಲಿನಲ್ಲಿ ತಿನ್ನುವುದು ಏಕೀಗ ?  
ತಟ್ಟೆತೊಳೆದೊಟವನು ಮಾಡು ನೀನು ”

“ ಸಾಕು ಬಿಡಿರೀ ಮಾತ ತುಟಿಗಳಿಗೆ ತುಟಿಯೊತ್ತಿ  
ತಾಂಬೂಲ ಸೆಳೆದಿದನು ಮರೆತಿರೇನು ?”

—ಈಶ್ವರ ಚಂದ್ರ



ತಾತ ಲೋಕಸಭೆ ಮೆಂಬರು ಕಣೋ,  
ಗಲಾಟೆ ಇದ್ದರೇ ಅವರಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬರೋದು.



## ❀ ಒಂದು ರಹಸ್ಯ ಸಂದೇಶ ❀

ಓ ! ನನ್ನೆಳೆಯ ಗೆಳೆಯ !  
 ವ್ಯಸನ ಸಂತಸವಾಯ್ತಾಯ್ತು ತಿಳಿದಂ, ನಿನ್ನ ಮದುವೆಯ ವಿಷಯ  
 ನೀನಾಗಲಿಹೆಯಂತೆ  
 ನಮ್ಮೂರ ಹಳೆಯ ಕೋಟೆಯ ಬಳಿಯ  
 ಗುಂಡಯ್ಯನ ಹಿರಿಯ ಅಳಿಯ.

ಬಲಭುಜದ ಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯ  
 ಎಡಭುಜದ ಮೇಲೆ ಚಂದ್ರ  
 ಕುಳಿತಿಬ್ಬರೂ ಆಜ್ಞೆಯಿತ್ತರೂ ಮದುವೆಗೊಪ್ಪಲಾರೆ  
 ಎಂದಿದ್ದೆ ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ನೀನು.  
 “ ಹೆಣ್ಣು ಕಣ್ ಕರಿಸಿ ಕಿಸ ಕಿಸನೆ ನಕ್ಕಾಗ ಪ್ರತಭಂಗ ಪಾದೀತು.  
 ಹಾಗನ್ನಲಿಲ್ಲವೇ ಅಂದು ನಾನು ?

[ಈ ವಿಷಯ ಬದಿಗಿರಲಿ. ಆಗದೇನು]

ಊಟ ಬಟ್ಟೆಯ ಬೆಲೆ ರಾಕೆಟ್ಟಿನಂತೆ  
 ಮಂಗಿಲತ್ತ ಏರೇರುತಿಹುದು  
 ಕೈಯ್ಯಕಾಸಿನ ಬೆಲೆ ಬಕೆಟ್ಟಿನಂತೆ  
 ಪಾತಾಳಕಿಳಿಯಂತಿಹುದು.  
 ನಮ್ಮೂರ ಬ್ರೈನೆಲ್ಲ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಡ್ರೈನಾಗಂತಿಹುದು.  
 ದಂಪತಿಗಳ ಮಂದೆ ಊರ ವೈದ್ಯರ ಮಂದೆ  
 ಮಂಕಿ-ಈ ಯುಗದ ಕಾಮಧೇನು, ಭೋಗದಾನಿ  
 ತಾರಕ ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಂತಿಹುದು.

ಮೇಲಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಮಾಸ್ತರ ಗುಂಡಯ್ಯ  
 ಕಪ್ಪುಪೇಟೆಯ ಗಲ್ಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಗುಂಡಯ್ಯನಿಗಿಲ್ಲ ಬಂಧುಬಳಗ  
 ಕರಿಯ ಕೋಟಿಲ್ಲ, ಜರಿಪೇಟವಿಲ್ಲ. ಅವನಲ್ಲ “ ಖಾದಿ ಬೋರ್ಡರ್ ”  
 Now think again. Be wise in action  
 May Lord be your gaunder

ಎಲ್ಲಾದರೂ ಇರಂ, ಎಂತಾದರೂ ಇರು.  
 ವಿಯುಟ್ಟಾಮಿನ ಲಿಳಿದ ಅಮೆರಿಕೆಯಂತಾಗದಿರಂ,

— ಕಿರಣ ಗುಲ್ಲೂರು





## ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಏನಾದರೋ?



ಗೋಲಿ ಆಡ್ತಾ ಇದ್ದರು ಆ ಹುಡುಗರೆಲ್ಲಾ, ಮೂರೂ ಬದ್ದನ್ನೂ ಸಾಲಾಗಿ ದೂರದೂರದಲ್ಲಿ ತೋಡಿ, ನಾಲ್ಕೂ ಹುಡುಗರು ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಮೊದಲೂ ಎಸೆಯೋದಂ, ಆಮೇಲೆ ಆಡ್ತಾ ಬದ್ದುಗಳನ್ನು ತುಂಬೋದಂ. ಎಷ್ಟು ವೈನವಾಗಿ, ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಆಟಕ್ಕೆ ಶುರು ಮಾಡಿದರೂ ಅಂತ.

ಎರಡೇ ನಿಮಿಷ ಆಗಿರಬೇಕು! ಒಬ್ಬ ತುಸು ಧಡಿಯ ಹುಡುಗ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ, ಕೋಪ ಬಂತು ಅವನಿಗೆ. ಮುಂದಿದ್ದ ಬದ್ದಿನ ತುಂಬಾ ಕ್ಯಾಕರಿಸಿ ಉಗಿದುಬಿಟ್ಟ. “ಈಗ ಹ್ಯಾಗೆ ಬದ್ದು ತುಂಬುತಿ ನೋಡೋಣ” ಅಂತ ಬಿರಿ ಬಿರಿ ನಗುಕ್ಕೆ ಶುರುವಾ ಡಿದ. ಗೆಲ್ಲುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹುಡುಗ ಅಳುಕ್ಕೆ ಶುರುವಾಡಿದ. ಆಪ್ಪರಲ್ಲೇ ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತ ಒಬ್ಬ ಬಂದ, ಅವನೂ ಧಡಿಯ, ಯಾಕೋ ಅಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಕೇಳಿದ. ಹೀಗಾಯ್ತು ಅಂತ ಇವ ಹೇಳಿದ. ಈ ಧಡಿಯ ಹುಡುಗ ಆ ಧಡಿಯ ಹುಡುಗನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ. ಅವನ ಕಾಲಿಗೆ ಟಾಂಗ್ ಕೊಟ್ಟು ಬೀಳಿಸಿದ. ಅವನ ಜುಟ್ಟು ಹಿಡಿದು ಜಗ್ಗಿದ. ಹಣಾಹಣೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಯಿತು. ಇಬ್ಬರ ಮೇಣಕ್ಕೆ ಮಂಡಿಗಳೂ ತರಚಿದ್ದವು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ ಸುಸ್ತಾದಾಗ ಇಬ್ಬರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಿಕ್ಕಿನತ್ತ ಹೊರಟು ಹೋದರು,

ಆಮೇಲೆ ಅಲ್ಲೇ ಗೋಲಿ ಆಡುಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಹುಡುಗರು ಬಂದರು. ಒಬ್ಬನ ಹತ್ತಿರ ಮಣ್ಣಿನ ಗೋಲಿ. ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಹತ್ತಿರ ಗಾಜಿನ ಗೋಲಿ. ಫಳ ಫಳ ಹೊಳೆ ಯುತ್ತಿದ್ದ ಗೋಲಿ. ಎಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿತೋ ಎಂದೂ ಮೊದಲುವ ಕೇಳಿದ, ನಮ್ಮಪ್ಪನ ಅಂಗಡೀಲಿ ಸೋಡಾ ಬಾಟಲಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಗೋಲಿ ಇತ್ತು, ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಕಾಣದಹಾಗೆ ಸೋಡಾ ಬಾಟಲಂ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದೆ. ಸ್ಕೂಲಂ ಹತ್ತಿರ ಬಾಟಲು ಒಡೆದೆ, ಗೋಲಿ ಸಿಕ್ಕಿತು, ತಂದೆ, ಎಂದ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ. ಗೋಲಿ ಆಸೆಗೆ ಶೀಪೆ ಒಡೆಯೋರು ಬದ್ದಿನ ತುಂಬಾ ಉಗಿದು ಆಟ ಚಿತ್ ಮಾಡೋರಂ, ಅಂಥ ಹುಡುಗರೆಲ್ಲ ಏನಾದರೂ? ಅಂತ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅತ್ತ ಕೂರವ ಬಂದ. “ಏನಯ್ಯಾ? ದೊರೆ, ಚಿಂತಾ ಕ್ರಾಂತನಾಗಿದ್ದಿ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಹೀಗೆ ಹೀಗೆ ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಕಂಡಿದ್ದ ಹುಡುಗರನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಈಗ ಏನಾದರೋ ಅಂತ ಯೋಚನೆ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದೆ” ಎಂದೂ ಹೇಳಿದೆ

“ಗೋತ್ತಿಲ್ಲವೇನಯ್ಯಾ! ಅವರೆಲ್ಲ ಈಗ ಲೋಕಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅದೇ ರೀತಿ ಕಾಡುಮೃಗಗಳ ತರಹ, ಮನು ತುಂಬ ಹುಡುಗರ ತರಹ ಆಡ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ, ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದಲಿಲ್ಲವೇ” ಎಂದ ಕೂರವ.

ಹೌದಲ್ಲ! ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹೀಗಾದರೇ ಅಂತ ದುಃಖದಿಂದ ಬೇಸರಪಟ್ಟಿ.



# ಬಿಸಿಲು ಮಳೆ

ಬಿಸಿಲು ಬಂತು ಅಂದರೆ ನೋಡಿ, ನಮ್ಮ ಟಾಟು, ಹೊರಗಡೆ ಬಯಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ನಾಲಿಗೆ ಚಾಚಿಕೊಂಡು ಹಾಯಾಗಿ ಬಿದ್ದುಗೊಳ್ಳುತ್ತೆ ನಮ್ಮ ತಾತನ ತರಹಾನೇ ಬಿಸಿಲು ಕಾಯುತ್ತೆ. ಬಿಸಿಲು ಕಾದರೆ ಪಿತ್ತ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತೆ, ತಲೆ ಸುತ್ತ ಬಹುದು ಅಂತ ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ತಾತನೂ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಟಾವಿನಾನೂ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಟಾವಿಗೂ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳೂ ಪರಿವರಕ್ಕಳೂ ಇದ್ದೇ ಇರಬೇಕು ; ತಾತನಿಗೆ ಇರೋತರೆಹ.

ಮಳೆ ಬಂತು ಅಂದರೆ ನೋಡಿ, ನಮ್ಮ ಮಲೆನಾಡಿನ ಮನೆಯ ಹಿಂದಿನ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ನರಿ ಖುಷಿಯಿಂದ ಓಡಾಡಲು ಶುರುವಾದಂತಿದೆ. ಮಳೆ ಬೀಳುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ ಕೋಳಿ, ಮೊಲ ಇಂತಹ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸುಖವಾಗಿ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ ಎಂದೂ ಅದಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತು. ಹಾಗೂ ಅದರ ಮೈ ಮೇಲಿರುವ ಸಹಜ ಕಂಬಳಿ ಮಳೆಯ ಅವಾಂತರವನ್ನು ಮೈಯಿಂದ ಜಾರಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿ ತರಹಾನೇ. ಮಳೆ ಬಂತು ಅಂದರೆ ಅಜ್ಜಿ ಅಡಿಗೆ ಮನೆ ಅಟ್ಟದ ಮೇಲಿದ್ದ ದುಂಡು ಸೌತೇಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಹೊರತೆಗೆಯೋದು, ಹಲಸಿನಕಾಯಿನ್ನು ಒಪ್ಪ ವೂಡೋದು, ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಖುಷಿಯಿಂದ ಓಡಾಡುತ್ತಾಳೆ. “ ಮಳೆ ಬರ್ತಿದೆ. ಥಂಡಿ ಹವ. ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿಗೆ ಹತ್ತಿರ ಕಂಬಳಿ ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು ಇರು ಅಜ್ಜಿ ! ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಸೀತ ಹಿಡಿದು ಖಾಯಿಲೆ ಬರಬಹುದು” ಎಂದೂ ನಾವೆಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಅಜ್ಜಿ ಕೇಳುಲ್ಲ. ನರೀನೂ ಕೇಳುಲ್ಲ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಳೆ ಬಂದಾಗ ಬಿಸಿಲು ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ಬಿಸಿಲು ಜೋರಾಗಿರುವಾಗ ಮಳೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೂ ಅಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಮುಗ್ಗರಿಸಬೇಕಲ್ಲ ! ಹಾಗಾಗಿ ಬಿಸಿಲು ಮಳೆ ಕೂಡ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಬಿದ್ದೇ ಬೀಳುತ್ತದೆ, ಅದಕ್ಕೇ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಹೇರಳ ಅನುಭವದ ಅಧಾರದಮೇಲೆ, ಬಿಸಿಲು ಮಳೆ ಬಿದ್ದರೆ ನಾಯಿನರಿಗಳ ಮದುವೆ ಅಂತ ಜಾಣ್ಣು ಡಿಯೊಂದನ್ನು ಬಳಕೆಗೆ ತಂದರು.

\*

\*

\*

\*

ತಾತ ಅಜ್ಜಿಯ ಸಂಸಾರ ಜೀವನವೂ ಅದೇ ತರಹಾನೇ. ತಾತನಿಗೆ ಹಳೆಯ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು. ಅದರ ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಛಾತಿಯಿಲ್ಲ. ಅಜ್ಜಿಗೆ ತುಸು ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸು, ಎಂದೂ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ಅಡಿಗೆಮನೆ ಬಚ್ಚಲಮನೆಗಳಲ್ಲೇ ಕಾಣಬರುತ್ತಿತ್ತು.



ಹಾಗಾಗಿ ತನ್ನ ಹಂತದ ಹಮ್ಮುಸ್ಸನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಮಾಡುವ ಛಾತಿಯಿತ್ತು. ಒಬ್ಬರಿ  
ಗೊಬ್ಬರೂ ಬೇಕೆಬೇಕು. ಇನ್ನೂ ಯಾರ ಹತ್ತಿರ ಗತವೈಭವದ ಮಾತುಗಳು ! ಇನ್ನೂ  
ಯಾರಿಗೆ ಗತವೈಭವದ ವಿವರ ತಿಳಿದಿತ್ತು ? ಹಾಗೂ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಬೇಡ.  
ಹಳೆಯ ಕಾಲದ ತರಹ ಒಬ್ಬರ ನೆರವು ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಬೇಡ, ನೆನಪಿಗೆ ನೆರವು ಬೇಕು.  
ಒನಪಿಗೆ ಬೇಡ. ಹಾಗಾಗಿ ಮಂಳೆಬಿಸಿಲಿನಂತೆ ಬಾಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು.

\* \* \* \*

ನಮ್ಮ ಸರಕಾರವೂ ಹೀಗೇನೇ ! ತಾತ ನೆಟ್ಟ ತೆಂಗಿನ ಮರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲೇ ಇರ  
ಬೇಕು ಅಂತ ಅದರ ಆಸೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತೆಂಗಿನಮರದ ಗರಿಗಳಂತಿರುವ ಅವಾಸ್ತವಿಕ  
ಪ್ಲಾನಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್ನಿನ ಕಂಮ್ಮಕ್ಕು ಇದೆ. ಆದರೆ ಅಜ್ಜಿ ಅಪಮೌಲ್ಯ ತಂದಿಟ್ಟು  
ಬಿಟ್ಟಳು. ಎತ್ತರ ಬೆಳೆದ ತೆಂಗಿನ ಮರ. ತಳದಲ್ಲಿ ಹಾಕುವ ನೆರಳು ತಂಬಾ ಚಿಕ್ಕದು  
ತಂಬಾ ಸಂಕೋಚಪಟ್ಟಿದ್ದು. ಹೀಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರ, ಬಸಿಲು ಮಂಳೆ ಬಿದ್ದಹಾಗೆ  
ತಾತ ಅಜ್ಜಿ ಸಂಸಾರದ ತರಹ ನಾಯಿ ನರಿ ಮದುವೆಯ ತರಹ, ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ,  
ಕುಂಟುತ್ತ, ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಅಲ್ಲವೇ ?

— ಬಚ್ಚ

### ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರೌಢೇಶ್ವರರಂತೆ

“ ಆರಿ ಅಕ್ಷತೆಯಾಯ್ತು ಮಾಡಿಟ್ಟು ಅನ್ನ  
ಹೋಗಿದ್ದುದೆಲ್ಲಿಗೇ ಹೇಳು ಮನದನ್ನ ”  
ಪ್ರೌಢೇಶ್ವರ ಉತ್ತರವು “ ನಗಬೇಡ ನಲ್ಲಿ  
ಮನೆಯೊಂದಂ ಕಂಠಿತಿದ್ದೆ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ !”

\* \* \* \*

### ನನ ಕವಿ

ಪ್ರಾಸಕ್ಕೆ ತ್ರಾಸ. ಇಲ್ಲದೆ ಗ್ರಾಸ  
ಆಯಿತು ಬರಿ ಆಯಾಸ !  
ಕವನವ ಹೊಸೆದು, ಹೊಸೆದುದ ಎಸೆದು  
ಹೋಯಿತು ಸ್ವಾರ್ಥಿಯ ಕುಸಿದು !

— ಈಶ್ವರ ಚಂದ್ರ



# ಸಂಶೋಧನೆಗಾಗಿ ಕಳಕಳಿ

ನೀರಿಲ್ಲದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮುಂಬಯಿ ಬಿಟ್ಟೋಡಬೇಕೆಂದೂ ಜನರು ಗಾಬರಿಪಡುವ ಮೊದಲೇ, ನಮ್ಮ ಗುಂಡ ಅಲ್ಲಿಂದ ಧಾವಿಸಿಬಂದಿದ್ದ. ಪಾದಕ್ಕೆ ಬೋನ ಎರಡು ಹೊತ್ತು ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಕುವ ಕಾಲ ಹೋಗೇಹೋಯಿತು ಎಂದು ಕಂಡು ಕೊಂಡವನೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಂಬಿ ಕಿತ್ತಿದ್ದ. ಉಳಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸಂಬಂಧಿಕರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಚಪಾತಿ ಮೆದ್ದು ಸಾಕಾಗಿ ವೇಷ್ಠಿ ಕೂಳಿಗೂ ಗತಿಯಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ನೌಕರಿಯ ಮುಂಡಾ ಮೋಚಿತು ಎಂದು ತೋರಿತು ಅವನಿಗೆ.

ಊರಿಗೆ ಬಂದಂದಿನಿಂದ ಅನ್ನ ತಿಳಿಸಾರು ಕೆನೆ ಮೊಸರುಗಳಿಂದ ಸೊಗಗಿದ ದೇಹ ಸೊಕ್ಕಿ ಬೆಳೆಯಿತಾದರೂ ಗುಂಡನ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಹಿ ಮಾತ್ರ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾತೆತ್ತಿದರೆ ಸರಕಾರದ ಆಹಾರ ಧೋರಣೆಯ ಕಟು ಟೀಕಾಕಾರನಾಗಿದ್ದ. ಅಕ್ಕಿಯ ಕಳ್ಳಸಂತೆ ವ್ಯವಹಾರದವರನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಎಷ್ಟು ಸಲ ಹೇಳಿದರೂ ಸಾಲದು. ಅವನಿಗೆ ನಿಂತಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಲ್ಲಿ ಅವನ ಅಕ್ಕಿಯ ಅಭಾವದ ಕುರಿತಾದ ಆರ್ಭಟ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ತುಂಬ ಕಾವೇರಿದಾಗ ಆತ ಸುಬ್ರಮಣ್ಯ ಯನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯಬೇಕೆಂದೂ ಕಿರಿಚಿದ್ದೂ ಉಂಟು.

ಆದರೆ ಇವತ್ತೇನೋ ಪತ್ರಿಕೆ ಬಿಡಿಸಿದವನು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಖಾತೆಯನ್ನು ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಜಮಾಯಿಸಿ ಕೊಂಡ ಆರು ಇಡ್ಡಲಿ, ಬೆಣ್ಣೆ ಹಾಗೂ ಚಟ್ಟಿಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆ ಯನ್ನು ಮರೆತನೋ ಕಾಣೆ. ಆದರೆ ವಿಜ್ಞಾನದ ಕುರಿತು ಆತನನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿದ ಅಂಶ ಯಾವುದೆಂದು ತಟ್ಟನೆ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ.

ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕುರಿತು ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಕಾಗಲೀ ಸರಕಾರಕ್ಕಾಗಲೀ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಟೀಕಿಸಿ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನ ಕೈಲಿದ್ದ ಪೇಪರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದೃಷ್ಟಿಹಾಯಿಸಿದೆ. ಅಕ್ಕಿಗೆ ತತ್ವಾರವೆಂದೂ, ಎಮ್ಮೆಸ್ಸಿ, ಗುಂಡಣ್ಣ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿದ್ದ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ತೊರೆದುಬಂದೂ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಾಗ ಆತ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆಲ್ಲ ತಿಲಾಂಜಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಮತ್ತೆ ಇದೇನು ವಿಜ್ಞಾನಾಭಿಮಾನ ಎಂದು ಪತ್ರಿಕೆ ಮಗುಚುತ್ತಿರುವಾಗ ಗುಂಡನ



ರೋಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಸುದ್ದಿಯ ತುಣುಕು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಆದೂ ನಿಜವೋ ನೋಡೋಣ ಎಂದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆದ ರೀತಿಯೇ ಸರಿಯಲ್ಲ ಕಣೋ ಗುಂಡ ? ಎಂದು ತೊಡಗಿದೆ ಮೆತ್ತಗೆ.

“ There you are ” ಎಂದು ಕುಳಿತಲ್ಲಿಂದ ನೆಗೆದ ಗುಂಡ. “ ಈಗ ಆಹಾರದ ವಿಷಯವನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಬೆಳೆದರೆ ಸಾಕೇ ? ತರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಕೇ ? ಹಂಚಿದರೆ ಸಾಕೇ ? ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ತಿಂದರೆ ಏನೇನು ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟಾಗುತ್ತೆ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಎಂದು ತಿಳಿದಿರಬೇಕಾದ್ದು ಮುಖ್ಯ. ಅದಕ್ಕೇ ನೋಡಿ ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರತ್ತು ಜನರಿಗೆ ಬೇನೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಒದಗಿಸಿ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂತೆ. ಕೆಲವರಿಗೆ ಎರಡು ಹೊತ್ತು ಭರ್ಜರಿ ಊಟ ಒದಗಿಸಿ ಇನ್ನು ಕೆಲವರಿಗೆ ದಿನಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಸಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಆಹಾರ ಒದಗಿಸಿ ಪರಿಣಾಮ ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂತೆ. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೊಳಗಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ 7 ಡಾಲರು ಸಂಬಳ ಬೇರೆ. ನೋಡಿದಿಯಾ ಅಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಕೊಡುವ ” ಮಹತ್ವ ಎಂದ ಬಹಳ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ.

“ ಅದೇ ಹೇಳೋದು ನಾನು. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಅಂಥ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ಒಂದೂ ತಂಡಕ್ಕೆ ಕೊಯಲುಮಾತೂರು ಸಣ್ಣದ ಅನ್ನ, ತಿಳಿಸಾರು, ಬೇಳೆ ಹುಳಿ, ಸುಡಿಗಿ, ಪಲ್ಯ, ಕೋಸಂಬರಿ, ಪಾಯಸಗಳ ಎರಡು ಭಾರಿ ಊಟ ಒದಗಿ ಸೋದಾ ಇನ್ನು ಕೆಲವರಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಘಂಟೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ರವೆ ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು, ಚಿತ್ರಾನ್ನ, ಅಕ್ಕಿರೊಟ್ಟಿ (ಬೆಣ್ಣೆ ಚಟ್ಟಿ), ಕಡಬು, ಕರಿಗಡಬು, ಬಿಸಿಬೇಳೆ ಹಂಚಿಯನ್ನ, ವೊಸರನ್ನ, ತುಪ್ಪನ್ನ, ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನ ದಿನಕ್ಕೆ ಹತ್ತೋ ಹದಿನಾಲ್ಕೋ ಸಲ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸೋದು...ಇಂಥ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗಲೂ ಜನಕ್ಕೇನು ಕಮ್ಮಿಯೇ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ” ಎಂದೆ.

“ ಸಂಬಳ ಇಲ್ಲದೆ ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿ ಮುಂದಾಗುತ್ತಾರೆ ” ಎಂದ ಗುಂಡ.

“ ಬೇಕಿದ್ದರೆ ಎಮ್ಮೆಸ್ತಿಗಳನ್ನೇ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕಿತ್ತಳೆ ಬೀಜ ಉಗಿಯಕ್ಕೆ ಕಿಟಕಿ ಕಡೆಗೆ ಹೋದ.

— ರಾಮಿ.

### ಗುಡ್ಡಗಳು

ಚೆಲುವೆ ಭೂದೇವಿ ಮೊಗದಲ್ಲಿ

ಮೊಡಮೆ ಮೂಡ್ಯಾವೆ.

ಯೌವ್ವನದ ಮಜಲು ಮೈದಂಬಿ

ಗೀತೆ ಹಾಡ್ಯಾವೆ !

— ಈಶ್ವರ ಚಂದ್ರ



# ಅಲ್ಲಿ ಆದದ್ದು ಇಷ್ಟೇ....

ಅದೊಂದು ಸಣ್ಣ ರೈಲು ನಿಲ್ದಾಣ. ಲೈಟು-ಗ್ವೀಟು ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ, ಸುಮಾರು ಅರ್ಧ ರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ಬರಲಿದ್ದ ರೈಲಿಗಾಗಿ ಭಾಸ್ಕರ ಕಾದಿದ್ದವನು ಹಾಗೇ ಕಲ್ಲು ಬೆಂಚಿನಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದ. ವಿಪರೀತ ಛಳಿ-ಗಾಳಿ. ಆಗಾಗ್ಗೆ ತುಂತುರು ಮಳೆ. ನಡುವೆ ಹಾಳಾದ್ದು ತಿಗಣೆ ಕಾಟ ಬೇರೆ. ಆದರೂ ಭಾಸ್ಕರನಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬಂದಿತ್ತು.

ಪಟಕ್ಕನೆ ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ ಕಜ್ಜೆ ನಾಯೊಂದೂ ಕರಕರ ಕೆರೆಯಂತಾ ಪಿಚಪಿಚ ನೆಕ್ಕುತ್ತಾ ಕಾಲ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಹಾವಳಿ ನಡೆಸುತ್ತಿತ್ತು. ಭಾಸ್ಕರ ಎತ್ತಿದ್ದ ಒಂದೂ ಲಾತ ಕೊಟ್ಟ. ನಾಯಿ ಬಾಯ್ತುಂಬ ಹಿಡಿ ಹಿಡಿ ಶಾಪ ಹಾಕುತ್ತಾ ಮಾಯ ಭಾಸ್ಕರ ನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಜೋಂಪು. ತಿರುಗಿ ಪಟಕ್ಕನೆ ಎಚ್ಚರ. ಅದೇ ನಾಯಿ ಅದೇ ಕಾಲಬುಡ ದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಹಾವಳಿ ನಡೆಸಿತ್ತು. ಮೊದಲಿನ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನೇ ಇನ್ನಷ್ಟು ಕಠಿಣವಾಗಿ ಭಾಸ್ಕರ ಆ ಅಪರಾಧಿಗೆ ವಿಧಿಸಿದ. ಅಪರಾಧಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಜೋರಾಗಿ-ನಲ್ಲಿಗಳ ಬಳಿ ಹೆಂಗಸರು ಕಿರುಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರಲ್ಲ ಹಾಗೆ-ಕೀರಲು ಧನಿಯಲ್ಲಿ ಬಯಂತಾ ನಿರ್ಗಮನ. ಭಾಸ್ಕರನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ತೂಕಡಿಕೆ.

ಅವನ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕ್ಕೆ ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ರಿಸುವಂತೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ದರಿದ್ರದ್ದು ಆ ಶನಿ ಮತ್ತೆ-ಮತ್ತೆ, ಮತ್ತೆ-ಮತ್ತೆ ಅವನನ್ನು ಆದೇ ರೀತಿ ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು ; ಒದ್ದಾ ಒದ್ದಾ ಅವನ ಕಾಲಗಳಿಗೇ ನೋವು ಶುರು. ಅದು ಮಾತ್ರ ಮತ್ತೂ ಮತ್ತೂ ಅವನ ಕಾಲ ಬುಡಕ್ಕೇ ಬಂದೂ ಸೇರಿ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ವನ್ನು ಅಡ್ಡಿ ಒದಗುವವರೆಗೂ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಒದ್ದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅದಕ್ಕೆ ಹಾಯೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ.

ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಭಾಸ್ಕರನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವಿಪರೀತ ಕೋಪ ಬಂದುಬಿಟ್ಟು. ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಲಂ ಜಾಡಿಸಿ ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಒದ್ದದ್ದೇ ತಡ-ತಾನೂ ಈಗ ಒದ್ದದ್ದು ನಾಯಿಗಲ್ಲ ಎಂಬ ಸಂದೇಹ ಬಂದದ್ದೇ ತಡ-ತಟಕ್ಕನೆ ಎದ್ದು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಾನೆ. . . ಭಾಸ್ಕರನಿಂದ ಒದೆ ತಿಂದಿದ್ದ ಪೈಲ್ವಾನ್ ದಾರಾಸಿಂಗ್‌ನಂಥ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೆಂಡಾಮಂಡಲ ಕೋಪದಿಂದ ಗಡಗಡ ನಡಂಗುತ್ತಾ



ತನ್ನ ವಂಖ ಬಿಗಿದುಕೊಂಡು ಭಾಸ್ಕರನನ್ನೆ ಕೆಕ್ಕರಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ! ಅವನ  
ಪೊರಕೆ ಮೀಸೆ ಅಬ್ಬುಬ್ಬ ಭಯಂಕರ ರೂಪ ತಳೆದು ನಿಗೂರಿ ನಿಂತಿವೆ !

“ ಯಾಕಯ್ಯಾ ನನ್ನನ್ನನ್ನ ಒದ್ದಿದ್ದೂ...”

“ಕ್ಷ—ಕ್ಷ—ಕ್ಷ—ಕ್ಷವಿಸಿ— ನಾಯಿಂತ—ತಿಳೊಂಡು—ಅಪ್ಪೇ—”

ಆದರೂ ಕೂಡ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಲಟುಪಟಿ ಹಣಾಹಣೆ ನಡೆದೇ ಬಿಟ್ಟು. ಸ್ವೇಷನ್  
ಮಾಪ್ಪರ್ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದಂ ಭಾಸ್ಕರನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ. ಭಾಸ್ಕರ ಬದುಕಿದ. ವಂನೆಗೆ  
ಬಂದಮೇಲೆ ಬಾಸಂಡೆಗಳಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ನೀವುತ್ತಾ ಸುಶೀಲೆ “ ನನ್ನ ಮಾಂಗಲ್ಯ ಭಾಗ್ಯ  
ದೊಡ್ಡು—ಇಲ್ಲಿದ್ದೆ—ನೀವು—ಇಪ್ಪೊತ್ತಿಗೆ—” ಅಂದಳು ಕಣ್ಣೊರೆಸುತ್ತಾ.

“ ಹೋಗ್ಲಿಂತ ಬಿಟ್ಟೆ ಕಣೇ—ಇಲ್ಲಿದ್ದೆ ಅವನ ತಿಥಿ ಮಾಡ್ಪಿಡ್ತಿದ್ದೆ—ತಿಥಿ !  
ನನ್ನ ಯಾರೊಂತ ತಿಳೊಂಡೆ ಆ ಬೋ—ವಂಗ ? ಸಾಯಿಲ್ಲಂತ ಬಿಟ್ಟಿಟ್ಟೆ—”  
ಗಂಡನ ಪೌರಂಪ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲೇ? ಆಕೆಗೋ ಒಳಗೊಳಗೇ ನಗು. ಸ್ವೇಷನ್  
ಮಾಪ್ಪರ್ ಬಾರದೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಯಾರ ತಿಥಿ ಆಗುತ್ತಿತ್ತೊಂತ ಭಾಸ್ಕರನಿಗೆ ಮರತೇ  
ಹೋಗಿತ್ತು—ಹೆಂಡತಿ ಮೂದೆ !

— ಬಾಬೂರಾವ್ ಬಾಳ್ಕಟ್ಟೆ

### ದೇವರ ಪಾಡು

ನಿನ್ನ ಹೊರತು ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿ ಚಲಿಸದು ದೇರ  
ಎಲ್ಲವನು ನೀನೇ ಮಾಡಿ ಕೈಗಳು ನೋವ ?  
ನೈವೇದ್ಯದ ರಾಶಿ ರಾಶಿ ನಿನ್ನೆದುರಿನಲಿ !  
ಒಂದು ಚೂರು ಇಲ್ಲವಲ್ಲ ನಿನ್ನದರದಲಿ ?

\* \* \* \*

### ಬಡವನವ ಸತ್ತ

ನಗರವೇ ಸುಡುತಿರಲು ಜನಕನಳಿಲ್ಲ  
ಕೌಟೀನ ಹೋದದಕ್ಕೆ ಸನ್ಯಾಸಿ ಅತ್ತ !  
ಬ್ಯಾಂಕೊಂದು ಮಂಳುಗಿದರು ಅಳನು ಶ್ರೀಮಂತ  
ರೇಪನ್ನು ಸಿಗದಿರಲು ಬಡವನವ ಸತ್ತ !

— ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ



## ಮಂಕಯ್ಯರಿಗೊಂದು ಪತ್ರ

ಶ್ರೀ ಮಂಕಯ್ಯನವರಿಗೆ,

ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. ಉಭಯ ಕುಶಲೋಪರಿ ಸಾಂಪ್ರತ. ನಮ್ಮೂರ ವಿಷಯ ವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ತಾವು ಬರೆದ ಪತ್ರ ತಲಪಿದೆ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೊಂದು ದಿನ ನಮ್ಮೂರ ಟಾರ್‌ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಬಯಲ ಭಾವಿನಿ ಜಗದ ವಂಶೆಯವೇಲೆ ಕುಳಿತು, ವೋಡಗಳ ಜಡೆಬಿಚ್ಚಿ ಮೈ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಕೇಶರಾಶಿಯ ನೀರು ತೊಟ್ಟಿಕ್ಕೆ ಸುರಿಯಿತು.

(ಕನ್ನಡ ಕವಿತೆಯೊಂದರ ಸಾರಾಂಶ)

ಮಂಳೆ ಬಂದಿತು. ಎದುರಿಗಿದ್ದ ಈ ಭವನ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಮೇಲೆ ಸಂಮ್ಮನಿರುವುದೇ ? ಈ ಭವನದ ದೋಸೆ ಹೆಂಚಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ “ ಚಂದ್ರ ” ಉದರ ಗಗನದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದ.

(ಶ್ರೀ ದಿಬ್ಬಯ್ಯನವರ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಓದಿರಿ,)

ಚಹಾ ಎಂಬ ವಾಟರ್-ಕಲರನ್ನು ಹೀರಿ ಕೈತೊಳೆಯಲು ಮಂಂಬರಿದಾಗ ಭಟ್ಟರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನೆಯ ಪಲ್ಯ ಇಂದಿನ ಸಾಂಬಾರ್ ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ಮೆಚ್ಚಿ ತಲೆದೂಗಬೇಕಾಯಿತು. ಬುದ್ಧಿ, ಜಾಣ್ಮೆ ಇ. ಇ. ಹೆಗ್ಗುಣಗಳು ನಮ್ಮೂರ ಜನರ ಮಿದುಳು-ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ನೀವು ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ಶಾಲಾ, ಕಡ್ಡಿಗಳಿಲ್ಲದ ಕೊಡೆ ನನ್ನಲ್ಲೇ ಇದೆ ವಾಚನಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಪ್ರತಿಸಲವೂ ಒಯ್ಯುತ್ತೇನೆ. ಕೊಡೆಗಳ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬಾರಿ ಇರಿಸಿದರೂ ಒಬ್ಬನೂ ಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಮಿಲಿಟ್ಟಿ ಹೊಟ್ಟಿನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಇಸ್ಪೀಟು ಕ್ಲಬ್ಬಿನ ಎದುರಂಗಡೆ, ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ವೈನ್ ಶಾಪನ್ನು ನಮ್ಮೂರ ಗಣ್ಯರು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು.

ನಮ್ಮೂರಿನ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ-ವಂಕಿಯ ಚಿತ್ರವಿರುವ ಬೆಂಕಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳು ದೊರೆಯುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗನಿಗೆ “ ಲೇಬಲ್ ” ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಹವ್ಯಾಸ ಇದೆಯೇ ? ಬೇಕಿದ್ದರೆ ಬರೆಯಿರಿ.



ಇಲ್ಲಿ ವಂಕಿ ಧಾರಣೆ ಬಿರುಸಿನಿಂದ ಸಾಗಿದೆ. ಆಗಾಗ ವಂಕಿಧಾರಣೆ ಕ್ಯಾಂಪುಗ  
ಳಾಗುತ್ತವೆ, ಆದರೆ ಈಗ ಇರುವ ಒಂದು ಶಾಲೆ ಸಾಲದಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು  
ಪ್ರೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಅನುವಂತಿ ದೊರೆತಿದೆಯೆಂದೂ ಪದಂತಿ ಹಬ್ಬಿದೆ.  
ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ. ನೀವೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ  
ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿ ಬಂದರೆ ನಮಗೆಲ್ಲ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಾಗುವುದು.  
ಏಕೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಶಾಲೆಯೆಂದು ಹಿಂಜರಿಯಬೇಡಿ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಆಗಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ  
ಇದು ಮೇಲೆಂದೂ ತಿಳಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಬಾಕಿ ಸಂಗಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ.

ನಮಸ್ಕಾರಗಳು.

—ಕಿರಣ ಗುಲ್ಲೂರು

ಲೂಪ್ ಹೋಪ್

ಜನನ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ಹೋಪು.  
ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿಹುದು ಹೊಸ ಲೂಪು.  
ಮೂರು ಹೆಣ್ಣಿನ ತಾಯಿ-ನನಗೇಕೆ ಲೂಪು.  
ನಾಲ್ಕನೆಯದಾದೀತು ಗಂಡು, ನನ್ನವಳ ರೋಪು.

\* \* \* \*

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ಕೆನಸು

ಏಳಿ. ನನ್ನರಸ. ತಂದಿರುವೆ ನಿಮಗೆ ಬಿಸಿಕಾಫಿ.  
ಬೇಗ ಎದ್ದರೆ ಕೊಡುವೆ ಮಂತ್ತಿನ ಟಾಫಿ.  
ಸನಿಯ ಬಂದಳು ಅವಳು ಆಹಾ ಇದುವೆ ನಾಕ.  
ಎಚ್ಚತ್ತೆ. ನೋಡಿದೆ, ನಿಂತಿದ್ದೆ. ಮನೆ ಮಾಲೀಕ.

—ವಿಜಯ



## “ ಏನಕೇನ ಪ್ರಕಾರೇಣ.... ”

ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯ ಹಂಬಲ ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಿಂತೂ ಯಾರಿಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪುರಂಪರ ಕೊಲೆ ಮಾಡುವ ಹಿಂಸಾ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ತೊಡಗಿ ಕರೆಸದಿದ್ದರೂ ವೇದಿಕೆಯಕಡೆಗೆ ನುಗ್ಗಿಯೋ ಕ್ಯಾಮರಾದ ಎದುರಿಗೆ ತೂರಿಕೊಂಡೋ ಅದನ್ನು ಗಿಟ್ಟಿಸುವ ಅಹಿಂಸಾ (?) ಮಾರ್ಗದವರೆಗೆ ಹಲವಾರು ಹಂಚಿಕೆಗಳಿಗೆ ಶರಣು ಹೋಗುವ ಜನರಿದ್ದಾರೆ.

ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಮುಖಂಡನನ್ನು ಗುಂಡಿಟ್ಟು ಕೊಂದನಲ್ಲ. ಯಾಕಯ್ಯ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಅನಾವಧೇಯನಾಗಿ ಬದುಕುವುದು ಏನೇನೂ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದನಂತೆ.

ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬಾತ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಬಹಳ ಎತ್ತರದ ಗೋಪುರದ ತುದಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತು ಸಾವಿರಾರು ಜನರ ಗಮನ ಸೆಳೆದಂತೆ. ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ದಳದವರು ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ನಮ್ಮ ಖಾದಿ ಕಿಟ್ಟಣ್ಣನಿಗೂ ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯ ಹಂಬಲ. ಅವನ ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಕಿಟ್ಟ ಕವಿತೆ ಬರೆದು ತನ್ನ ಚಿತ್ರ ಪದ್ಯದೊಡನೆ ಅಚ್ಚಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಂದನಿಂದ ಕಿಟ್ಟನಿಗೆ ತನ್ನ ಚಿತ್ರವೂ ಪೇಪರಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಾಯಿತು. ಆದರೆ ಆ ಆಸೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೂಡಿತು. ಅವನಜ್ಜಿ ಗೋಡೆಯ ಬಿರುಕಿನಲ್ಲಿ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಜಾರಿಸಿದ್ದು ಪತ್ತೆಯಾದಾಗ ಅವನಪ್ಪ ನಾಲ್ಕು ಒದೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಕಿಟ್ಟಣ್ಣ ರೇಗಿ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದ ಎಂಟು ದಿನಗಳಾದರೂ ಹಿಂದಿರುಗಲಿಲ್ಲ. ತಾಯಿ ಅಜ್ಜಿ ಅನ್ನ ತೊರೆದು ಗೋಳಿಟ್ಟರು. ತಂದೆ ಹಲವು ಕಡೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ಹುಡುಕಿ ನಿರಾಶರಾದರು. ಕಿಟ್ಟ ಕಡೆಗೆ ಹುಡುಗನ ಚಿತ್ರ ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿಸಿ “ ಬಾರಯ್ಯ ಮನೆಗೆ. ತಪ್ಪಾಯಿತು ” ಎಂದು ಗೋಗರೆದು ಪ್ರಕಟಣೆ ಕೊಟ್ಟರು ಪೇಪರಲ್ಲಿ ತನ್ನ Photo ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದನ್ನು ಕೂಡು ಹಿರಿಹಿರಿ ಹಿಗ್ಗಿದ ಕಿಟ್ಟಣ್ಣ ಆನಂದಭವನದಲ್ಲಿ ಸಪ್ಲೈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು M. O. ತರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬೇಗನೆ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ. ಹೀಗೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದ ಕಿಟ್ಟಣ್ಣ ಮುಂದೆ ಅಧಿಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಏನೇನೂ ಮಾಡಿದ. ಯಾವ ಯಾವ ವೇಷ ಕಟ್ಟಿದ ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲ ವಿವರಿಸಿದರೆ ರಾಮಾಯಣವೇ ಆದೀತು.



ಹೀಗೆ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಕಿಟ್ಟಣ್ಣ ಹೊರಟೇ ಹೋದನೇ ಎಂದು ಸಂಕಟವಾಯಿತು ಅವತ್ತಿನ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಜಾಹೀರಾತು ನೋಡಿ. “ಕಂಬನಿ” ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಕೆಳಗೆ ಕಿಟ್ಟಣ್ಣನ ಚಿತ್ರವಿತ್ತು. ಕೂಡಲೇ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ನಮ್ಮ ಬೀದಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಶಾಲೆಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದೆ. ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ಟರು ಕೂಡಲೆ ರಜಾ ಸಾರಿದರು. ಕಿಟ್ಟಣ್ಣ ಆ ಶಾಲೆಯ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯವರಲ್ಲೊಬ್ಬ ಸರಿ. ಹೈಕಳೆಲ್ಲ ಹಿಗ್ಗಿ ಕಿಟಕಿಗಳಿಂದಲೇ ಹೊರಗೆ ಹಾರಿ ಕುಪ್ಪಳಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೋದವು. ಭಲೆ ಕಿಟ್ಟಣ್ಣ ಸತ್ತ ಮೇಲೂ, ಅವನ ಕಡೆಯ ಜನ ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಾಕಲಿಲ್ಲ. ಸತ್ತ ಮೇಲೂ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭರ್ಜರಿ ಚಿತ್ರ ಹಾಕಿ ಅವದ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ತಂಪೆರೆದರು ಎಂದುಕೊಂಡೆ.

ಪುನಃ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಮೇಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಚಿತ್ರವನ್ನು ಪುನಃ ನೋಡಿದೆ. ಜಾಹೀರಾತನ್ನು ಓದಿದೆ. ಓದಿ ಮೌನನಾದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸತ್ತಿದ್ದು ಕಿಟ್ಟಣ್ಣನಲ್ಲ, ಅವನಪ್ಪ. ಚಿತ್ರ ಮಾತ್ರ ಕಿಟ್ಟಣ್ಣನದು.

ಅಪ್ಪ ಸತ್ತ ದುಃಖವನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಅಪ್ಪನ ಚಿತ್ರ ಹಾಕಿ ಸುವ ಬದಲಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ತನ್ನ ಚಿತ್ರವನ್ನೇ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೇ ಹೀಗೂ ಉಂಟೇ ಎಂದು ಶಾಲೆಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದ ಸುದ್ದಿಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದೆ. ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ಟರು ಯಾವುದೋ ಲಾರಿ ಹತ್ತಿ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗಿದ್ದರು.

ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಕ್ಲಬ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಿಟ್ಟಣ್ಣ ಸಿಕ್ಕಿದ. ಅಪ್ಪ ಸತ್ತಿದ್ದಕ್ಕೆ ತನ್ನೊಳಗಿನ ಶಾಲೆಗೆ ರಜಾ ಕೊಡಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಥ್ಯಾಂಕ್ಸ್ ಹೇಳಿದ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪುರುಷ ಕಿಟ್ಟಣ್ಣ.

—ರಾಮಿ

ಜಯ್‌ಪ್ರಕಾಶ್ ನಾರಾಯಣ್, ಪೇಕ್ ಅಬ್ದುಲ್ಲಾ, ಮಾಜಿ ಸಚಿವರುಗಳು, ಇವರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂಘಟಿಸಿ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು.

—ಎಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯ ನಷ್ಟಪರು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧನೆ ಇರಬೇಕು.

\*

\*

\*

\*

ಎಂ. ಎ. ಎಂ. ಎಲ್. ಪಾಸ್ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರರಾಯರು ಈಗ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಸೌದೆ ಅಂಗಡಿ ತೆರೆದಿದ್ದಾರೆ.



# ಕಿಟಕಿ ರಿಪೇರಿ

ಏನು ಬಿಸಿಲು ? ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ, ಸೂರ್ಯ ಎಲ್ಲೋ ತನ್ನ ಕೋಪಾನೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟಾಗೇ ತೋರುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಶಿಖೆ ನನಗೆ ತಡೆಯಲಾರದೆ ಹೋದರೂ, ಹುಡುಗರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅದರ ಪರಿವಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ರಸ್ತೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲೇ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಆಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ನಾನು ಮಾತ್ರ ಓ ಅಂತ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ತಮ್ಮನ್ನೆಸರಂ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿದ್ದೆ.

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ “ಫಲಾರ್” ಅಂತ ಶಬ್ದವಾಯಿತು. ಗಾಜು ಒಡೆದು ಚೂರಾಗುತ್ತಾ. ಅವರ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಚೆಂಡು ನನ್ನ ಮನೆಯ ಕಿಟಕಿಗೆ ಬಡಿದು ಗಾಜನ್ನು ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡಿತ್ತು. ದಿಗ್ಗನೆದ್ದು ಹೊರಗೆ ಬಂದೆ, ಅದರ ಪರಿವಿಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ಹುಡುಗರು, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಚೆಂಡು ಬಡಿದರೆ “ಬೌಂಡರೀನೋ” ಅಥವಾ “ಸಿಕ್ಸರೋ” ಅಂತ ವಾದವಿವಾದ ನಡೆಸಿದ್ದರು. ಆ ಗಲಭೆ ನಾಲ್ಕು ಜನ ತಮಿಳರು, ೩ ಜನ ಮಲೆಯಾಳದವರನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದೇ ಬಾರಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಲು ಬಿಟ್ಟರೆ ಹೇಗಿರುತ್ತೋ ಹಾಗೇ ಇತ್ತು.

ನನ್ನ ಮುಖ ನೋಡಿ ಶಬ್ದ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ತಕ್ಷಣವೇ ಓಟ ಕಿತ್ತಿದರು. ಆದರೆ ಬ್ಯಾಟ್ ಮಾಡಿದ್ದ ಹುಡುಗ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದ. ಕಿಟಕಿ ಹೋದ ಕೋಪದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಮೃದಂಗ ಬಾರಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಬಾರಿಸೋಣವೇ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಅದೇಕೋ ಹಿಂದೆಗಡೆಕೊಂಡೆ. ಆದರೂ ಗದರಿಸಿದೆ.

“ತಪ್ಪಾಯ್ತು ಸಾರ್” ಎಂದ. “ನಮ್ಮಪ್ಪ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡ್ತಾರೆ ಕಿಟಕೀನ ಇಲ್ಲೇ ಮನೆ ಈಗಲೇ ಕರಕೊಂಡು ಬರ್ತೀನಿ ಸರ್” ಎಂದೋಡಿದ. ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟಿರಿಪೇರಿಯಾಗುತ್ತೆ. ಸಧ್ಯ ದುಡ್ಡು ಉಳಿಯಿತು ಎಂದುಕೊಂಡೆ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ ಆ ಹುಡುಗ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದ. ಹುಲಿಯ ಬಳಿಗೆ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದ ಹಸುವಿನಂತೆ, ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ರಿಪೇರಿಯವನೂ ಇದ್ದ—ಅವರ ತಂದೆ. ಮರಿದು, ಜೋಲು ಮುಖ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕಿಟಕಿ ತೋರಿಸಿದೆ “ಅದೇನಪ್ಪ, ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿ ಕೊಡು” ಎಂದಿಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದೆ. ಹೇಗೋ ಉಚಿತ ಸೇವೆ, ಅದಕ್ಕೆ ದುಡ್ಡೆಷ್ಟು ಅಂತ ವಾದ ಏಕೆ ಎಂದು.



“ ಲಾಜಾದಲ್ಲಿ ಮಾಡ್ತೀನಿ ಸಾರ್ ” ಎಂದ. “ ಸರಿಯಪ್ಪಾ ಮಾಡ್ತಾ ಇರು ನಾನು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿರತ್ತೇನೆ ” ಎಂದೂ ಬಂದೂ ಮಲಗಿದೆ. ಹುಡುಗ “ ಹೋಗ್ತೀನಿ ಸಾರ್ ” ಅಂದೂ ಹೇಳಿ ಹೋದ.

ಪಟ, ಪಟ ಅಂತ ಶಬ್ದ ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗೇ ನನಗೆ ನಿದ್ರೆಯೂ ಬಂದಿತ್ತು. ಮತ್ತೆ ಬಾಗಿಲಂ ಬಡಿದಾಗಲೇ ಎಚ್ಚರ. ಆತನೇ ನಿಂತಿದ್ದ. “ ಏನಪ್ಪಾ ಆಯ್ತಾ ” ಎಂದೆ. “ ಆಗಿದೆ ಎಂಟು ರೂ. ಕೊಡಿ ” ಎಂದ. “ ಅರೆ, ಇದೇನಪ್ಪಾ ನಿನ್ನ ಮಗ ಕಿಟಕಿ ಮುಂದರೆ ಅದರ ರಿಪೇರಿಗೆ ನಾನು ಕೊಡಬೇಕೆ ” ಎಂದೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಎತ್ತರದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ

“ ಯಾರ ಮಗ ಸಾರ್ ನೀವೇನೂ ಹೇಳ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ ” ಎಂದ, ಅವ ಏನೂ ತಿಳಿಯದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ.

“ ಅರೆ ಆ ಹುಡುಗ ನಿನ್ನಗಲ್ಲವೇ ” ಎಂದೆ ಎಣ್ಣೆವೋ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ.

“ ಅಯ್ಯೋ, ಅವನು ನಿಮ್ಮನೆ ಹುಡುಗ ಅಂತ ತಿಳಿಕೊಂಡೆ ಸಾರ್. ನನಗಿನ್ನೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇದೆ. ಮನೇಗೆ ಇನ್ನೂ ಅಮ್ಮಾವ್ರ ಬಂದಿಲ್ಲ ” ಎಂದ, ಅದು ಒಳ್ಳೆ ಯದೇ ಎನ್ನುವ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ.

“ ನಮ್ಮಂದೇನ ಕರೆದೊಂಡು ಬರ್ತೀನಿ ಅಂತ್ಯೇಳಿ ನಿನ್ನ ಕರೆದೊಂಡು ಬಂದ ನಲ್ಲಾ ಅವನು ” ಎಂದೆ. ಹುಡುಗನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸೋಣ ಎಂದರೆ ಅವನಾಗಲೇ ಪರಾರಿಯಾಗಿದ್ದ.

“ ಅವೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲಾ ಸಾರ್, ನನ್ನ ಕೂಲಿ ಕೊಡಿ, ನಾನು ಹೋಗ್ತೀನಿ ಕೂ, ನಿಲ್ಲಬೇಡವಾ ರೇಷನ್‌ಗೆ ” ಎಂದೂ ಹಟ ಹಿಡಿದ. ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದೆ.

ಮುಂದೆ, ರಿಪೇರಿಯಂ ಬ್ಯಾಂಡೇಜು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕಿಟಕಿ ನನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಿತ್ತು.

(ಚಾರ್ಲಿ ಚಾಪ್ಲಿನ್ನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ.)

ಎಚ್ಚರವ.

ಮಿಟಕಲಾಡಿ ಮಿನಾಕ್ಷಿ ಹಲ್ಲು ನೋವು ಅಂತ ದಂತವೈದ್ಯರಬಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಮಾತನಾಡುಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ತೆರೆದಾಗ—ತಿರುಗಿ ಮಂಚ್ಚುವ ಮಂಚ್ಚ

—ವೈದ್ಯರು ಎಲ್ಲಾ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನೂ ಕಿತ್ತುಹಾಕಿದರು.

(ವರದಿ)



# ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿಸಿಬಿಟ್ಟ



ಕೆಳಮಂಗಳದ ಕಪ್ಪಣ್ಣ ದೀಕ್ಷಿತರು ಗೋಗರೆಯುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. “ಅಲ್ಲಾ ಕಣೆ, ಚಿರೋಟಿ ಮಾಡಿಬಡಿಸಂ ಅಂತ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಲಾಡು ಉಂಡೆ ಕಟ್ಟು ಅಂತ ಬೇಡಲಿಲ್ಲ. ಶ್ಯಾವಿಗೆ ಒತ್ತು ಅಂತ ಕಾಡಲಿಲ್ಲ. ತಾಳುಪ್ಪಿಟ್ಟು ಕೊಡೆ. ಈರುಳ್ಳಿ ಚಟ್ನಿ ಮಾಡೆ” ಅಂತ ಕೇಳಿದರೆ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಮೂಗಂಬಟ್ಟು ಹಾರಿಸ್ತೀಯಲ್ಲೇ ! ಚಪ್ಪಲಿ ಅಟ್ಟಿ ಹಾಗಿರೋ ಚಪಾತೀನ ತಿಂದೂ ತಿಂದೂ ದವಡೆಗೆಲ್ಲಾ ಮಂಪು ಬಂದಿದೆ. ರಾಗಿ ಮುದ್ದೆ ನುಂಗಿ ನುಂಗಿ ಗಂಟಲೆಲ್ಲಾ ನೋವುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ದಿವಸ ಒಂದು ಸರ್ತಿ ತಾಳುಪಿಟ್ಟು ತಟ್ಟಿದರೆ, ಹಬ್ಬದೂಟ ಉಂಡಹಾಗೆ ಇರುತ್ತೆ, ಅಂತ ಬಯಸಿ ಕೇಳಿದರೆ ಬರಗಾಲದ ಮಾರಿಹಾಗೆ ಮೋರೆ ಮಾಡ್ತೀಯಲ್ಲೇ ” ಎಂದು ಹೆಂಡತಿಯ ಬಳಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

“ಇನ್ನೇನಂತಾನೆ ಮಾಡಲಿ ಅಂದ್ರೆ, ೨ ವರ್ಷದಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಮಾಡಿರಾಗಿ ತರ್ರೀರೇ ಹೊರತು, ಅಕ್ಕಿನ ಎಂದಾದರೂ ತಂದಿದ್ದಿರಾ ? ಯಾರಮನೇಲಿ ನವ ಗ್ರಹದ ಗ್ರಾಸ ಕೊಟ್ಟರೂ ಅಕ್ಕಿ ಕೊಡುಲ್ಲ ಅಂತ ಅಂತೀರಿ. ತಾಳುಪ್ಪಿಟ್ಟಿಗೆ ಮನೇಲೇನು ಬಾಂಡ್ಲೆ ಇದೆಯೇ ಎಣ್ಣೆ ಇದೆಯೇ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಇದೆಯೇ ? ಕಿವಿಯಿಂದ ಕಿವಿತನಕ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಎಳೆವಂಕಳ ಹಾಗೆ ಗೋಗರೀತೀರಿ” ಎಂದಳು ಹೆಂಡತಿ ಮೂದಲಿಸುತ್ತ.

“ಒಂದು ಪಟ್ಟಿ ಭರೆದಿಡೇ, ಏನೇನು ಬೇಕೋ, ತಾಳುಪ್ಪಿಟ್ಟಿಗೆ, ಅದರ ಪಟ್ಟಿ ಬರೆದಿಡೆ. ಏನಾರ ಉಪಾಯ ಹೂಡಿ ಸಾಮಾನೆಲ್ಲ ತಂದೇ ತರ್ರೀನಿ” ಎಂದು ಕಪ್ಪಣ್ಣ ದೀಕ್ಷಿತರು ಭೀಷ್ಮ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿದರು.

ದೀಕ್ಷಿತರು ಆಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತುರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಉರಿಯೋ ತನಕ ತುರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಹಠಾತ್ತನೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಯಿತು. ತೊಡೆ ತಟ್ಟಿ ಕೊಂಡರು. ಎದ್ದು ನಿಂತರು. ಧೀರವಾಣಿಯಿಂದ “ಲೇ ! ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರ್ರೀನಿ. ಎರಡುದಿನ ಆಗಬಹುದು ಹಿಂದಿರುಗಕ್ಕೆ ಮನೆಕಡೆ ಹುಪ್ಪಾ ರಾಗಿರು” ಎಂದು ನುಡಿದರು. ಗಂಡ ತುಸು ಖಿಯಾಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಅಂತ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ವಕ್ರ ವಕ್ರವಾಗಿ ಆಡಿದರೂ ಶುದ್ಧ ಬಕ್ರ ಏನಲ್ಲ ಅಂತ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ತೆಪ್ಪಗಿದ್ದಳು. ಮೂರುದಿನ ಹೋಗಿಬರಲಿ. ಹೇಗೂ ತನಗೂ ರಜೆ ಅಂದುಕೊಂಡಳು.



ಮೂರನೆಯ ದಿನ ಬೆಳಗಿನ ಯಾವೂ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮನೆಗೆ ದೀಕ್ಷಿತರು ಹೋದರು. ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೂ ಈ ದೀಕ್ಷಿತರ ಮುಖ ನೋಡಬೇಕಾಯಿತಲ್ಲ ಅಂತ ಜುಗುಪ್ಸೆ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಬಾಗಿಲ ತೆರೆದರು. “ಬಾಗಿಲ, ಬಾಗಿಲ ಅಂತ ಕೂಗಿದ ಧ್ವನಿಯಿಂದಲೇ ನೀವು ಅಂತ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೆ. ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಏಕೆ ಬಂದಿರಿ ? ಪಂಚಾಯಿತಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಏನಾರೂ ಆಯ್ತಾ ?” ಅಂತ ಕೇಳಿದರು.

ಪಂಚಾಯಿತಿ ಶಾಲೆಯ ಕೆಳಮಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕುಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿತ್ತು. ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ, ಹುಣಸೇವರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ದಿನಗಳಿಂದ ಪಿಶಾಚಿಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆಯೆಂದೂ, ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಗಲಭೆ ಗಲಾಟೆಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತವೆಂದೂ, ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಹೆಂಚುಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತವೆಂದೂ ಪ್ರತೀತಿ. ಕತ್ತಲಾದವೇಲೆ ಕಳ್ಳತನದಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ಹೆಂಗಸರು ಗಂಡಸರೂ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತಾರೆ ಎಂದೂ ವದಂತಿಯೂ ಇತ್ತು. ಹಿಂದೆಂದೂ ಒಂದು ಜತೆ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಬೇರೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದುವು ಎಂದೂ ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದ್ದೂ ಉಂಟು. ಹೀಗಾಗಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ್ದು ಸಹಜವೇ ಆಗಿತ್ತು.

“ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಘಟನೆಗಳೇನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂದು ಬೆಳಗಿನ ಯಾವೂ ಕನಸ್ಸು ಬಿತ್ತು. ಎಚ್ಚರವಾಯ್ತು. ತತ್ಕ್ಷಣ ಕವಡೆ ಹಾಕಿ ನೋಡಿದೆ. ಕನಸ್ಸಿಗೂ ಕವಡೆ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೂ ತಾಳೆಬಿತ್ತು. ಇವತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋದರೆ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಫಲಿಸುತ್ತೆ. ನಿಮ್ಮ ಹಂಡುಗನಿಗೆ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು” ಎಂದರು ದೀಕ್ಷಿತರು.

“ಇವತ್ತು ನನ್ನ ಭಾವಮೈದ ಬರ್ತಾನೆ. ದಂಡು ದುಗ್ಗಾಣೆಯ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾತನಾಡಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇರಲೇಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಅಕ್ಕನ ಹತ್ತಿರ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ಅವ ಹೋದರೆ ಭಾರಿ ಲುಕ್ಸಾಮ ಆದಾತು ನಂಗೆ. ನೀವೇ ಹೋಗಿ ಬಂದರೆ ಸಾಲದೇ” ಎಂದರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.

“ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆಗೆ ಸದಾ ಸಿದ್ಧ ವಿಲ್ಲವೇ, ನಾನು ! ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹೋಗಿ, ಕೆಲಸವಾಡಿಕೊಂಡು ಬರ್ತೀನಿ” ಎಂದರು ದೀಕ್ಷಿತರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಹತ್ತಿರ ಪ್ರಯಾಣದ ಖರ್ಚನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟರು.

\* \* \* \*

ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದ ದೀಕ್ಷಿತರು ನೆಟ್ಟಗೆ ವೆಂಕಟನ ಮನೆಗೆ ಹೋದರು. ವೆಂಕಟನ ಹೆಂಡತಿ ಕೆಳಮಂಗಳದ ಹೆಣ್ಣು, ಆ ಪರಿಚಯದವೇಲೆ ದೀಕ್ಷಿತರು, ಸಚಿವರ ಜವಾನ ವೆಂಕಟನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲು ಹೊರಟರು. ವೆಂಕಟನೂ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದರು. ಬೆಂಗಳೂರು ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೊಂಡಿದ್ದ ನಾಲ್ಕು ಪರಂಗಿ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ, ಕೆಳಮಂಗಳದ ಹುನುಮನ ತೋಟದ್ದು ಹಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟು



ಹೋಗೋಣ, ಹಾಗೂ ನೋಡಿ ಹೋಗೋಣ ಅಂತ ಬಂದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರೋ ಕೆಲಸ ಬೇರೆ ಇತ್ತು, ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ತೌರೂರಿನ ಮಾತು ಎತ್ತಿದರೆ ಯಾವ ಹೆಣ್ಣು ಅರಳಲ್ಲ. ಅರಳಿದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಯಾವ ಗಂಡ ಹಿಗ್ಗಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ವೆಂಕಟನಿಗೆ ದೀಕ್ಷಿತರವೇಲೆ ಆದರ ಮೂಡಿತು. “ಇದೊಂದಿಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡ್ಕಿ ಕೊಡ್ತೀಯಾ” ಎಂದು ದೀಕ್ಷಿತರು ಕೇಳಿದಾಗ, “ಇಷ್ಟೇತಾನೆ, ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡ್ತೀನಿ” ಎಂದು ವೆಂಕಟ ಭರವಸೆ ನುಡಿದ.

ಕೆಳಮಂಗಳಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುವ ವಂನ್ನು ವೆಂಕಟನ ಭೇಟಿಯನ್ನು ಪುನಃ ಮಾಡಿ ದೀಕ್ಷಿತರು “ನಿನ್ನ ಸಹಾಯವನ್ನ ಎಂದಿಗೂ ನುರೆಯಲ್ಲಪ್ಪ” ಅಂತಂದರು.

ಕೆಳಮಂಗಳಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ಕೂಡಲೆ ದೀಕ್ಷಿತರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮನೆಗೆ ಹೋದರು “ಸ್ವಾಮಿ! ಹೋದ ಕೆಲಸ ಆಯಿತು. ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಅಚಾತುರ್ಯ ಆಗಿಹೋಯಿತು” ಎಂದು ತಲೆ ಕೆಳಗುಮಾಡಿದರು. “ಅದೇಂತ ಅಚಾತುರ್ಯ ಆಯಿತು ? ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಓದುತ್ತಾರಾ ? ಅಂತಹ ಹೈಸ್ಕೂಲಾ” ಅಂತ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಕೇಳಿದರು.

“ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ. ಬರೀ ಗಂಡು ಬೀಡೇ ಆ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ. ಅದಲ್ಲ ಅಚಾತುರ್ಯ, ಹೈಸ್ಕೂಲಿಗೆ ನಾನು ಹೋಗೋ ಹೊತ್ತಿಗೂ, ಶಾಲೆಯ ಭೇಟಿಗೆ ಆಕಸ್ಮಾತ್ ಸಚಿವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೂ ತಾಳೆಹಾಕಿತು. ಶಾಲೆಗೆ ಕಾಲಿಡುವ ಮೊದಲೇ ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ಟರು, ಗುಡ್‌ಮಾಸ್ಟರು ಇತರರು ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೂ ನನ್ನನ್ನ ಕೇಳಿಯೇಬಿಟ್ಟರು, “ನೀನ್ಯಾರಪ್ಪ” ಅಂತ. “ಹಿಂದಿ ಪಂಡಿತನೋ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತನೋ” ಅಂತ. ಬಂದ ಕೆಲಸ ಇದು ಅಂತ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೇಳೋದು ? ಗ್ರಾಮ ದೇವತೆ ಬುದ್ಧಿ ಚುರುಕಿಸಿದಳು. ಅದಕ್ಕೇ ನಾನಂದೆ “ಎರಡೂ ಅಲ್ಲ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ. ನಾನು ಕೆಳಮಂಗಳದ ನಿವಾಸಿ. ಇಲ್ಲಿನ ಶಾಲೆಗೆ ತಾವು ಭೇಟಿ ಇತ್ತು ಗೌರವಿಸಿದಂತೆ, ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದ ಶಾಲೆಯಲ್ಲೂ ನಿಮ್ಮ ಪಾದ ಧೂಳಿಯನ್ನು ಯೂಡಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮವನ್ನೇ ಪವಿತ್ರವನ್ನಾಗಿಸ ಬೇಕು” ಎಂದ ಜಟ್ಟಂತ ಹೇಳಿದೆ. ನೆನಪಿದ್ದ ಎರಡು ತಿಥಿ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ದಲ್ಲಿ ಬಾರಿಸಿದೆ, ಹೇಗೂ ಧೈರ್ಯ, ಸಚಿವರಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಎಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯುತ್ತೆ ? ಅಲ್ಲದೆ ಸಚಿವರು ಇದ್ದ ಜನಕ್ಕೆ ತಿಥಿ ಮಾಡ್ತಾರೆಯೇ ವಿನಹಾ ಸತ್ತವರಿಗೆ ಯಾಕೆ ಮಾಡ್ತಾರೆ ? ಅಂತ. ಸಚಿವರು ನಕ್ಕು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿದರು. “ಯಾವಾಗ ನಿಮ್ಮ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬರುಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತೆಯೋ ಅದನ್ನೂ ನೋಡಿ ಕಾಗದ ಬರೆಸುತ್ತೇನೆ. ಆಗ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಸಮಾರಂಭ ಏರ್ಪಡಿಸಿ” ಅಂತ ಹೇಳಿದರು. ಆಮೇಲೆ ಶಾಲೆಗೆ ನುಗ್ಗಿದರು.

ಸಚಿವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಯಾವತ್ತು ಪತ್ರ ಬರುತ್ತೋ ಕಾಣೆ ಪತ್ರ ಬಂದರೆ ನಿಮಗೇ ಬರುತ್ತೆ. ಇದೊಂದು ಅಚಾತುರ್ಯ ಆಯಿತು” ಎಂದರು ದೀಕ್ಷಿತರು.



“ಸಚಿವರು ಬರ್ತಾರೆ ಅಂದರೆ ಎಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು ? ಮಾವಿನ ಹಸುರಿಗೆ ಯಜ್ಞ ಮಾಡಬೇಕು. ದಾರಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಗಳು ಚಪ್ಪರ ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕು, ಹಜಾಮರನ್ನು ಕರಸಿ ಓಲಗಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕು. ನಿಂಬೆಹಣ್ಣು ಹೂವಿನಹಾರ, ಸ್ವಾಗತಗೀತೆ. ಸಮಾರಂಭ ಏನೆಲ್ಲ ಕಷ್ಟತಂದಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿರು ದೀಕ್ಷಿತರೆ !” ಅಂತ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಕಂಗಾಲಾದರು

“ಹಾಗಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ ! ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸಚಿವರ ಕೊಠಳಿಗೆ ಹಾರ ಹಾಕಿದರೆ ಅದನ್ನು ಗ್ರಾಮದವರೆಲ್ಲ ಕಂಡರೆ, ಆಮೇಲೆ ಮುಂದಿನ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಕೊಠಳಿಗೆ ಜಯಮಾಲೆಯು ಬೀಳಲೇಬೇಕಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕೈ ಕಚ್ಚಿದರೂ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನ ಇದೆಯಲ್ಲ” ಎಂದರು ದೀಕ್ಷಿತರು.

“ದಿಟ ಅನ್ನಿ” ಅಂದರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.

\* \* \* \*

ಮೂರನೆ ದಿನವೇ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯ್ತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ. ಸಚಿವರ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಒಂದು ಕಾಗದ ಬಂತು. “ಬರುವ ೧೭ನೇ ಗುರುವಾರ ನಿಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದ ಶಾಲೆಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ಸಚಿವರು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ೪ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಂದು ಐದರವೇಳೆಗೆ ಮುಂದೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಣ ಭೋಜನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸ ಬೇಡಿ. ಅಲ್ಪಾಹಾರ ಸಾಕು” ಎಂದು ಸಲಹೆಮಾಡಿದ, ಸಚಿವರ ಆಪ್ತ ಕಾರಖಾನ ಬರೆದಿದ್ದ ಪತ್ರ. ಕಾಗದದ ಲಕ್ಕೋಟಿಯಮೇಲೆ ಕೆಳಮಂಗಳದ ಅಂಚೆ ಮಂದ್ರೆ ಇತ್ತೇ ಹೊರತು, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅಂಚೆ ಮಂದ್ರೆ ಇಲ್ಲದುದನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಗಮನಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಸಚಿವರ ಕಾಗದ ಬಂದರೆ ಲಕ್ಕೋಟಿಯನ್ನೂ ಯಾರು ನೋಡ್ತಾರೆ ?

ದೀಕ್ಷಿತರನ್ನು ತತ್ಕ್ಷಣ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಕರೆಸಿಕೊಂಡರು. ಕಾಗದ ಕೊಟ್ಟರು. “ಆಪ್ತ ಬೇಗ ವಿರಾಮಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರ್ತಾರೆ ಅಂತ ನಾನು ಊಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲ” ಎಂದರು ದೀಕ್ಷಿತರು. “ಗ್ರಾಮಸೇವಕರಿಗೆಲ್ಲಾ ಹೇಳೋನಿ, ಗ್ರಾಮಸೇವಕಿಯರಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವವರನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸೋನಿ. ಶಾಲಾಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡೋನಿ. ಆದರೆ ಈ ಅಲ್ಪಾಹಾರ ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡೋಣ. ಮಂಗಳ ಭವನದ ಯಜ್ಞಪ್ಪನಿಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿಬಿಡ್ತಾನೆ, ನನಗೇ ಯಜ್ಞಮಾಡಿಬಿಡ್ತಾನಲ್ಲ” ಎಂದರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.

“ಸ್ವಾಮಿ ! ಆದರೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನನಗೆ ಬಿಡಿ. ಸಚಿವರ ಜತೆ ಅಲ್ಪಾಹಾರ ಮಾಡುವವರು ಆರೇಟು ಮಂದಿ ಅಂತ ನಿಗದಿಮಾಡಿಬಿಡಿ. ನಮ್ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಆಯಿತು. ಪದಾರ್ಥದ ಖರ್ಚು ಹಾಕಿದರೆ ಸಾಕು” ಎಂದರು ದೀಕ್ಷಿತರು.



“ಹಾಗೇಮಾಡಿ, ದೀಕ್ಷಿತರೆ. ಅಲ್ಪಾಹಾರಕ್ಕೆ ಏನೇನು ಬೇಕೋ ಅದರ ಪಟ್ಟಿ ಯನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ. ಆ ಖರ್ಚು ಮತ್ತು ಮಿಕ್ಕದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಕಡೆಯಿಂದ ಮಾಡಿಸೋಣ” ಎಂದರು ದೀಕ್ಷಿತರು. “ಬೇಕಾದರೆ ಮುಂಗಡ ನಾನು ಕೊಡ್ತೇನೆ” ಎಂದೂ ಹೇಳಿದರು.

\* \* \* \*

ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ದೀಕ್ಷಿತರು ಹಸನ್ಮುಖರಾಗಿದ್ದರು. “ಲೇ” ಅಂತ ಕೂಗಿದರು “ಲೇ” ಬಂದಾಗ “ಪಟ್ಟಿ ಬರೆದಿಡೇ” ಎಂದರು. “ಯಾವ ಪಟ್ಟಿ ? ಏತಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟಿ ? ನಿಮ್ಮ ಪುಡಿಗಾಸಿನ ಸಂಪಾದನೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಹುಡಿ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟಿಬೇರೇ ಕೇಡು” ಎಂದಳು ಹೆಂಡತಿ.

“ಅಪ್ಪುಬೇಗ ವರತೆಯೇನೇ ? ತಾಳಂಪ್ಪಿಟ್ಟುಮಾಡುಕ್ಕೆ ಏನೇನು ಸಾಮಾನು ಬೇಕೇ, ಅದರ ಪಟ್ಟಿ ಕಣೇ” ಎಂದರು ಜೊಲ್ಲಾ ಸುರಿಸುತ್ತಾ, ದೀಕ್ಷಿತರು.

“ಅದೇ ! ನಿಮ್ಮ ಬಯಕೇದೇ ! ನೀವೇ ಬರಕೊಳ್ಳಿ. ಹೇಳ್ತೀನಿ” ಅಂತ ದೀಕ್ಷಿತರ ಹೆಂಡತಿ, ಸೊಂಟದಮೇಲೆ ಕೈ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಹೇಳಿ ಬರೆಯಿಸಿದಳು.

“ಎರಡು ಕಿಲೋ ಅಕ್ಕಿ ಅಂದ ಹಾಗೇ ನಮ್ಮನೆಯವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತಾಳಂಪ್ಪಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕಲ್ಲವೇ ? ಅಥವಾ ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನೂ ಕರೆತರುತ್ತೀರೋ ?” ಎಂದರು ಹೆಂಡತಿ.

“ನಮ್ಮನೆಯವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಣೆ. ಆದರೂ ಎಂಟು ಜನಕ್ಕೆ ಅಂತ ಪಟ್ಟಿ ಬರೆಸು” ಅಂದರು ದೀಕ್ಷಿತರು.

“ಹಾಗಾರೆ, ಮೂರು ಕಿಲೋ ಅಕ್ಕಿ ನೂರು ಗ್ರಾಂ ಜೀರಿಗೆ, ೫೦ ಗ್ರಾಂ ಉಪ್ಪು ೫೦ ಗ್ರಾಂ ಹಸಿರು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ, ನಾಲ್ಕು ದೊಡ್ಡ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಒಂದು ಕಿಲೋ ಬೆಣ್ಣೆ, ಅರ್ಧ ಕಿಲೋ ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆ, ಒಂದು ಬಾಂಡ್ಲೆ, ಒಂದು ಕಬ್ಬಿಣದ ಒಲೆ, ಒಂದು ಬೊಂತೆ ಸೌದೆ, ಒಂದು ಊದೋ ಕೊಳವಿ, ಒಂದು ಬೆಂಕಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗಾಢಾ ಸೀರೆ, ಕೈ ತೊಳೆಯುಕ್ಕೆ ೧೦೦ ಗ್ರಾಂ ಸೀಗೆಕಾಯಿ ಪುಡಿ, ಸೀಗೆಕಾಯಿಪುಡಿ ತೊಳೆಯುಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾಬೂನು, ಮನೇಲಿ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಇದೆ ಅಂದ್ರೆ, ಚಟ್ನಿ ಅರಿಯುಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಕೈಲಿ ಆಗದೆ ಇದ್ದರೆ” ಎಂದಳು ದೀಕ್ಷಿತರ ಹೆಂಡತಿ.

“ತಾಳಂಪ್ಪಿಟ್ಟು ಮಾಡುಕ್ಕೆ ಈ ಪಟ್ಟಿಯೇನೇ ! ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿ ಸಂಸಾರ ಹೂಡುವವ ಈ ಪಟ್ಟಿ ಬರೆಯಬೇಕು. ಆದರೂ ಇರಲಿ, ನಾನು ಬರೆದುದು ಯಾರಿಗೂ ಅರ್ಥ ವಾಗುಲ್ಲ. ಕೋಳಿಕಾಲು ಕೆರೆದಹಾಗಿದೆ ಅಕ್ಷರಗಳು. ಆಯಿತುಬಿಡು” ಅಂದರು ದೀಕ್ಷಿತರು.



ಪಟ್ಟಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟರು, ತಿರುಗಮುರುಗಿ ನೋಡಿ ಏನೊಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗದೆ “ಒಟ್ಟು ಎಷ್ಟಾಗುತ್ತೆ” ಅಂತ ಕೇಳಿದರು.

“ಸಚಿವರ ಸಹಪಂಜ್ಜಿ ಸ್ವಾಮಿ, ಇಷ್ಟತ್ತೆಂಟು ಮೂವತ್ತರೊಳಗೇ ತಡೆದು ಹಿಡೀತೀನಿ. ಹಣಾನೂ ಉಳೀಬೇಕು. ಮಾನಾನೂ ಉಳೀಬೇಕು, ಹಾಗೆ ಮಾಡೋಣ” ಎಂದೂ ದೀಕ್ಷಿತರಂದರು.

ಮೂರು ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ನೋಟಗಳ ಮುಂಗಡ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದೀಕ್ಷಿತರು ಬಜಾರಿನಕಡೆಗೆ ಹೊರಟರು ಪಟ್ಟಿಪ್ರಕಾರ ಸಾಮಾನು ಕೊಂಡರು. ಅಂಗಡಿಯವರಿಂದ ತಾವು ಬರೆದ ಪಟ್ಟಿಮೇಲೆ ಇಷ್ಟುಷ್ಟು ಹಣ ಸಂದಿತು ಅಂತ ರಸೀದಿ ಬರೆಸಿಕೊಂಡರು. ಮೂಟೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು, ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನು ಗಂಟು ಇಳಿಸಿದರು. “ಲೇ” ಅಂತ ಕೂಗಿದರು.

“ನೋಡೇ ! ನೀನು ಹೇಳಿ ಬರೆಸಿದ ಪಟ್ಟಿಯಪ್ರಕಾರ ಸಾಮಾನು ತಂದಿದ್ದೀನಿ. ಇವತ್ತು ಹತ್ತನೆಯ ತಾರೀಖು. ಹದಿನೇಳನೆಯ ತಾರೀಖಿನ ತನಕ, ಅಂದರೆ ಒಂದು ಇಡೀವಾರ ಮನೇಲಿ ತುಳುಪ್ಪಿಟ್ಟು ಮಾಡಬೇಕು. ನಾವಿಬ್ಬರೂ, ಮೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು. ದಿನಬಿಟ್ಟದಿನ ಚೆಟ್ಟಿ ಅರೀತೀನಿ, ದಿನ ಬಿಟ್ಟ ದಿನ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯೇ ಸಾಕು ಏನೂರೂ ವಾರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಿಕ್ಕರೆ ಆಮೇಲೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡೋಣ” ಅಂತ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಗಂಡು ದನಿಯಲ್ಲಿ ನುಡಿದರು. ವಕ್ರ ಆದರೂ ಬಕ್ರ ಅಲ್ಲ ಗಂಡ ಅಂಡ ಅಂತ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ, ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನು ನೋಡಿ ಹೆಂಡತಿ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಿಂದ ಬಾಯಿ ಕಿಸಿದಳು.

\* \* \* \*

ಹತ್ತನೇ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಕೆಳಮಂಗಳದಲ್ಲಿ ತಳವೇಲಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲವಾಯಿತು. ಇದ್ದ ಎರಡು ಹಳ್ಳಿ ರಸ್ತೆಗಳಿಗೆ ಗೋಮಯ ಹಚ್ಚಿ ದಿನಾಲೂ ಸಾರಿಸಂಕೈ ಶುರು ಮಾಡಿದರು ಬೆಂಗಳೂರು ಹೆದ್ದಾರಿಯಿಂದ ಕೆಳಮಂಗಳದ ಕವಲು ದಾರಿ ಒಡೆಯುತ್ತಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿದ್ದ “ಕೆಳಮಂಗಳಕ್ಕೆ ೧ ಕಿಲೋಮಿ.” ಅಂತಿದ್ದ ಬೋರ್ಡಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಬಳಿಸಿದರು. ಸಾಲು ಮರಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಬಿಳಿ ಸೊಂಟದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬಳಿಸಿದರು. ಶಾಲೆಗೆಲ್ಲಾ ಸಂಣ್ಣು ಬಣ್ಣ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಗ್ರಾಮ ಸೇವಕರೆಲ್ಲ ಸವವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಒಗೆಸಿ ಇಸ್ತ್ರ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಚೆಲುವಾಗಿದ್ದ ಗ್ರಾಮಸೇವಿಕೆಯರೆಲ್ಲ ಮಾಸಲು ಸೀರೆ ಗಳನ್ನೇ ಭದ್ರಮಾಡಿದರು. ಅಷ್ಟು ರೂಪಿಲ್ಲದ ಗ್ರಾಮ ಸೇವಿಕೆಯರು ಹೊಸ ಹೊಸ ಸೀರೆ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಎರಡು ಜತೆ ಟೋಪಿಗಳನ್ನು ಮೈಗಾವಲಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರು.

ಶಾಲಾಮಕ್ಕಳ ಮೈತೊಳೆದರು, ಆ ವಾರ ದಿನಾಲೂ ಗ್ರಾಮದ ಹಸುಗಳ ಮೈತೊಳೆದರು. ಗ್ರಾಮದ ದವಾಖಾನೆಗೆ ಫೀನ್ಯೆಲಿನ ಪರಿಮಳ ಸಿಂಪಿಸಿದರು.



ಶಾಲೆಯ ವೀಂದೆ ಹಸಿರುವಾಣಿಯ ಚಪ್ಪರ ಹಾಕಿದರು. ೧೬ನೇ ತಾರೀಖು ಉದಯಿಸಿತು. ಗ್ರಾಮದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಗುಜು ಗುಜು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಥರಥರ ವಿಪರೀತ ವಾಯು. ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮನೆ ಅವಸರದಲ್ಲಿ, ಯಾರೂ ಗಮನಕೊಡದಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಮನೆ ಅಜ್ಜಿ ವೈ ಪರಚಿಕೊಂಡಳು.

\* \* \* \*

ಆರಂ ದಿವಸ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ತಾಳಂಪ್ಪಿಟ್ಟು ವಂದ್ವ, ದೀಕ್ಷಿತರ ನೆತ್ತಿಯಮೇಲಿನ ಪಿಳ್ಳು ಜುಟ್ಟು ಖುಷಿಯಿಂದ ವಾಲಾಡತೊಡಗಿತು. ತಾಳಂಪ್ಪಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದ ಬಾಂಡಲೆ ಬಗ್ಗು ಬೋರಲು ಹಾಕಿದಾಗ ಹೇಗೆ ಕಾಣುತ್ತೆ ಹಾಗೆಯೇ ಅವರ ಹೊಟ್ಟೆಯೂ ಕಾಣಿಸತೊಡಗಿತು.

ಆ ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ದೀಕ್ಷಿತರು ಮನೆಬೆಟ್ಟು ಹೊರಡಲು ನಿಂತರು. “ಈ ಅವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೋ” ಅಂತ ಹೆಂಡತಿ ಮುನಿಸಿ ಗೊಂಡು ಹೇಳಿದಾಗ, “ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಕಣೆ! ಈ ಕಾಗದಾನ ಅಂಚೆಪೆಟ್ಟಿಗೆಲಿ ಹಾಕಿ ಬರಬೇಕು, ಐದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಅಂತ ಇಟ್ಟುಕೋ ಅಡಿಗೆಮನೆ ಕೆಲಸ ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿತು ತಾನೇ” ಅಂತ ಎಲಡಿಕೆ ಮೆಲ್ಲುತ್ತಾ ಹೇಳಿ ಹೊರಬಿದ್ದರು.

\* \* \* \*

ಹದಿನೇಳನೆ ತಾರೀಖು ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ದೀಕ್ಷಿತರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮನೆಗೆ ಹೋದರು. “ಓಲಗದವನಿಗೆ ೨ ಗಂಟೆಗೆ ಬರಬೇಕು ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದೀರಾ” ಅಂತ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಜವಾನನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ದೀಕ್ಷಿತರ ಮುಖನೋಡಿ “ಎಲ್ಲಾ ಏರ್ಪಾಡೂ ಆಗಿದೆ, ದೀಕ್ಷಿತರೆ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನೀವೂ ನನ್ನ ಜತೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಚಿವರು ಯಾರು ? ಅವರ ಹಿಂದಿರುವ ಪುಠಾರಿ ಯಾರು ? ಜವಾನ ಯಾರು ? ಒಂದೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಚಿವರ ಮುಖ ನೀವು ನೋಡಿದ್ದೀರಿ. ಗುರ್ತು ಹೇಳಬೇಕು ನೀವು. ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಹಾರವನ್ನು ಕಳೆ ಇದ್ದ ಮುಖ ಅಂತ ಜವಾನನ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕಿಬಿಡಬಹುದು, ಪೆಚ್ಚಾಗುತ್ತೆ” ಅಂತ ಹೇಳಿದರು. ಭದ್ರವೇಷಧಾರಿಯಾಗಿ ಇಂದ್ರ ಅಹಲೈಯ ಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಹೇಗೆ ಥರಥರಿಸುತ್ತಿದ್ದನೋ ಹಾಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಥರಥರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

“ಎಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧತೆಗಳೂ ಸಾಂಗವಾಗಿ ಆಗಿವೆ. ಈಗ ಯಾಕೆ ಬರೀ ಕಾಳಜಿ. ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗುತ್ತೆ” ಅಂತ ದೀಕ್ಷಿತರು ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಸಂತೈಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಂಚೆಯವ ಬಂದ. “ಸರಕಾರದ ಕಾಗದ ನಿಮಗೆ ಬಂದಿದೆ” ಅಂತ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಕೋಟಿಯನ್ನು ಭಯಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಇರಿಸಿದ.



ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಲಕ್ಕೋಟಿ ಒಡೆದರು. ನೋಡಿದರು. ಓದಿದರು ಮುಖ ಇಳಿಯಿತು. “ನೋಡ್ರೀ! ಇವತ್ತು ಬರಂಕೆ ಆಗುಲ್ಲ ಅಂತ ಸಚಿವರ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಕಾಗದ ಬಂದಿದೆ” ಎಂದು ಖನ್ನರಾಗಿ ದೀಕ್ಷಿತರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಗದ ಕೊಟ್ಟರು.

“ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಮ ಮಾಡಿದ ಹಾಗಾಯ್ತಲ್ಲ” ಎಂದರು ದೀಕ್ಷಿತರು, ಹೊಟ್ಟೆ ತಡವುತ್ತಾ, “ಹೋಮ ಏನು ಬಂತು, ಯಜ್ಞ ಆಗಿಹೋಯಿತಲ್ಲ! ಒಂದು ವಾರದಿಂದ ಏನೆಲ್ಲಾ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟೆ ಎಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ದುಡಿದೆ. ಶಾಲಾಸಮಾರಂಭದ ಪಾಡೇನ್ರೀ ಈಗ” ಎಂದರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.

“ಸ್ವಾಮಿ! ಈಗಲೇ ಡಂಗೂರ ಹೊಡೆಸಿಬಿಡಿ. ಸಚಿವರು ಬರಂಲ್ಲ ಅಂತ. ಆಮೇಲೆ ಯಾರೂ ಬರಂಲ್ಲ. ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತಿಪ್ಪೆ ಏರಿಬಿಡುತ್ತೆ. ಕೊಳೆಸೇರಿ ಬಿಡುತ್ತೆ. ಕೊಚ್ಚಿ ಹರಡಿಬಿಡುತ್ತೆ. ಹಳೇ ಗ್ರಾಮದ ಕಳೆ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೆ. ಸಮಾರಂಭ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಖಲಾಸ್ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತೆ” ಎಂದು ದೀಕ್ಷಿತರು ಸಲಹೆಮಾಡಿದರು. ಸಲಹೆಯಂತೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನಡೆದುಕೊಂಡರು.

\* \* \* \*

ಆ ಸಂಜೆ ತಾಳುಪ್ಪಿಟ್ಟು ತಿಂದು ಮಲಗುವಾಗ ದೀಕ್ಷಿತರಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯ ಚಪಲ. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ವೆಂಕಟನ ಮಹನತ್ತಿನಿಂದ ಎರಡು ಕಾಗದ ತಂದಿದ್ದೆ. ಒಂದು ಕೆಳಮಂಗಳಕ್ಕೆ ಬರ್ತೀನಿ ಅಂತ. ಇನ್ನೊಂದೂ ಬರುಕ್ಕಾಗುಲ್ಲ ಅಂತ. ಒಂದನ್ನೂ ಒಂಭತ್ತನೇ ತಾರೀಖು ಇಲ್ಲೇ ಅಂಚೆಗೆ ಹಾಕಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದನ್ನ ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಅಂಚೆಗೆ ಹಾಕಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಒಂದು ವಾರ ತಾಳುಪ್ಪಿಟ್ಟು ಗಿಟ್ಟಿಸಿದೆ. ನಾನು ಜಾಣ ಅಲ್ಲವೇನೇ? ಹುಚ್ಚು ಮುತ್ತುದೆ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಗತ್ತಿದ್ದವನೇ ಜಾಣ ಕಣೆ” ಅಂತ ಹೆಂಡತೀಗೆ ಹೇಳಬೇಕು ಅಂತ. ಆದರೆ ಚಪಲ ತಡೆದುಕೊಂಡರು ದೀಕ್ಷಿತರು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಿವಿಗೆ ಮಾತು ಉಸುರಿದರೆ ಬಾಯಿನ ಮೂಲಕ ಹರಡೇ ಹರಡುತ್ತೆ. ಬದಲು ಕಿವಿಗೆ ಮುತ್ತು ಉಸುರಿದರೆ ಬಾಯಿನಮೂಲಕ ಹರಡಿದರೂ ಬೆನ್ನು ಅಂತ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು.

—ಕುನಾರ್



## ❀ ಮುತ್ತೈದೆಮಗ ಹೀಗನ್ನಬಹುದೇ ? ❀

ಹಗೂರಾಗಿ ತಡವರಿಸಿ ನೋಡಿದೆ. ಮೃದುವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಕು ಕಂಡರೂ ಬೆರಳನ್ನು ತರಚಲಿಲ್ಲ. ಬಣ್ಣ ಮಾಸಿದ್ದರೂ. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಇಂಪಾಗಿತ್ತು, ೧೨-೧೫ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಪಾದಸೇವೆ ಮಾಡಿತ್ತು. ಹಗೂರಾಗಿ ಹಿತವಾಗಿ ನನ್ನ ಪಾದಗಳನ್ನಪ್ಪಿ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ, ನಂತರ ಕೋರ್ಟುಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡರೆ ಆದರ ನನಗೆ.

೧೫ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ರಾಮಯ್ಯ ಅಂತ ಒಬ್ಬ ಮೋಚಿ ಅಂಗಡಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅವನೇ ಆ ಪೂಗಳನ್ನು ಕಾಲಳತೆ ತೋಗೊಂಡು ಹೊಲಿದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ರಬ್ಬರ ಅಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದ್ದ. ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನಮೇಲೆ ನಡೆದಹಾಗೆ ಆಗೋದು, ಅದನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಡೆದರೆ ಕಾಲಂ ಚೆಮ್ಮುತ್ತಿತ್ತು ಅಡಿ ಅಮಂಕಿದರೆ,

ಆದರೂ ಈಗ ಅದು ತುಸುವಂದಿಯೇ. ಕೋರ್ಟು ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಡುಗ ಲಾಯರುಗಳು, ಯೌವನ ಜಡ್ಡಿಗಳೂ, ಕಕ್ಷಿಗಾರರೂ, ಟಕ್ ಟಕ್ ಅಂತ ನಡೆದು ಬಂದಾಗ ಅವರ ಪಾದಗಳತ್ತ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿ ಅರಿವಿಲ್ಲದೇ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಚೂಪು ತುದಿಯ ಹೊಳೆಯುವ ಬಣ್ಣದ, ತಾಳ ಹಾಕುವ ಅಟ್ಟಿಯ ಆ ಪೂಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ದಾಗ, ಇವನ್ನೇ ಗಂಧವರ್ತೂ. ಅಪ್ಸರೆಯರೂ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು ಎಂದನಿ ಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಂತಹ ಪೂ ಕೊಳ್ಳೋಣ ಅಂತ ಚಪಲ ಮೂಡಿತು. ಚಪಲ ಕನಸಾಯಿತು.

ಹೊಸ ಪೂ ಅಂಗಡಿಗೆ. ಹಳೆ ಪೂಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡೇ ಹೋದೆ. ಅಂಗಡಿಯ ಚರ್ಮದ ಮಾಣಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ “ನೋಡಯ್ಯ! ಚಿರಂಜೀವಿ, ಈ ಪೂಗಳನ್ನು ರಾಮಯ್ಯ ೧೫ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಹೊಲಿದುಕೊಟ್ಟ. ಇನ್ನೂ ಬಾಳಿಕೆ ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ. ಪಾದಗಳಿಗೆ ಹಿತವಾಗಿದೆ. ಈಗ ಹೊಸ ನಮೂನೆಯ ಪೂ ಕೊಳ್ಳೋಣ ಅಂತ ಬಂದಿದ್ದೀನಿ, ರಾಮಯ್ಯನ ಪೂಗಳ ತರಹ ಬಾಳಿಕೆ ಬರುವ ಹಾಗೂ ಹೊಸ ಮಾದರಿಯ ಪೂ ತೋರಿಸುತ್ತೀಯಾ ? ” ಎಂದೆ.

ಆ ಮಾಣಿ ೨೦-೩೦ ಹೊಸ ಪೂಗಳನ್ನು ತಂದು ನನ್ನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ತೊಡಿಸಲು ಶುರುಮಾಡಿದ. ಹೊಳೆಯುವ ಬಣ್ಣ, ಚೂಪಾದ ತುದಿ. ತರಹಾವಾರಿ ಬಿಗಿಯುವ ಲೇಸುಗಳು,

ಕಡೆಗೆ ಒಂದಂ ಜೊತೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡೆ. ಅದನ್ನು ಧರಿಸಿ ಎರಡಂ ಹೆಜ್ಜೆ ನಡೆದೆ, “ಇದು ಹಿತವಾಗಿದೆ ಆದರೆ ಬಾಳಿಕೆ ಬರುತ್ತೆ ” ಎಂದೆ,

ಆ ಮುತ್ತೈದೆ ಮಗ ಏನಂದ ಗೊತ್ತೆ. “ ಈ ಜತೆ ಪೂ ನಿಮ್ಮ ಮಿಕ್ಕ ಆಯ್ಕೆ ಪಕ್ಕಿಲ್ಲಾ ಒದಗಿಬರುತ್ತೆ ” ಅನ್ನೋದೇ.

ಜಾತಕ ಬರೆದವರೂ ಇನ್ನೂ ಹತ್ತು ವರುಷಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಮಾರಕಯೋಗವಿದೆ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದರು.

—ರಾಮು



# ನಾನಂತೂ ಅರಿಯೆ!

ಪ್ಯಾರಿಸ್ಸಿನ ಲೀಡೋ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ

ಏನಿದು ?

ಯಾವುದಿದು ?

ಪುರುಷನೋ ? ಹರುಷಳೋ ?

ಅರಿಯುವ ಬಗೆ ಎಂತು ?

ಅಂಗಸೌಖ್ಯವದಿಂದ ಅರಿಯೋಣವೇ ?

ಉಹ್ನಾ ! ಎಲ್ಲಿಹುದು ಎನಗೆ ಏಕ್ಸರಯಾ ಕಣ್ಣು.

ಟೈಟ್‌ಪ್ಯಾಂಟ್ ಓವರ್‌ಕೋಟಿನಲ್ಲಿ

ಮೆರೆಯಂತಿಹುದು ಪ್ರಾಣ ಹಿಮ್ಮಡಿಯಮೇಲೆತ್ತಿ

ನುಣ್ಣನೆಯ ಬಿಳಿಮಣ್ಣು ಪೂಸಿಕೊಂಡಿಹ ಮಂಖ

ಪರಿಣಾಮ-ಪ್ರೇತಕಳೆ-ಚಿಗುರುವಿಾಸೆ !

ಕಾಂತಿ ವರ್ಧಕಗಳನು ಬಳಿದ ಬಳಿಕ

ಅಂಚೆಬಾಕ್ಸಿನ ಕೆಂಬಾಯಿ-ಭಯೋತ್ಪಾದಕ.

ನಮ್ಮೂರಿನ ಲೀಡೋ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ

ಮುಟ್ಟಿಹುದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರನುಕರಣೆ ಪರಮಾವಧಿಗೆ

ಇಳಿಸಿಹುದು ಶ್ವೇತರಂಧಾನುಕರಣೆ ಅಧೋಗತಿಗೆ

ಮೀರಿಹುದು ಘಾಶನು ಮೈಗುಟ್ಟು ಬಯಲಾಗುವನಕ

ಸುರುತಿಹಳಬಲೆ ಬಲೆಯ ಬೀಸುವ ಪರಿಯ

ಅಹುದೋ ? ಅಲ್ಲವೋ ?

ನಾನಂತೂ ಅರಿಯೆ.

— ಲಚ್ಚಯ್ಯ



## ❀ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ರಾಜ್ಯ ❀

ರಾಜಾಜಿ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇರೋದು. ರಾಜಾಜಿಯವರು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತವನ್ನೂ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ರಾಜ್ಯ-ಪರ್ಮಿಟ್‌ರಾಜ್ಯ ಅಂತ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದು ದಿಟ. ಅದು ಯಥಾರ್ಥವೂ ಹೌದು. ಪಗಾರ ತೊಗೊಂಡು ದುಡಿಯೋ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಈ ಅಧಿಕಾರ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ, ಹೆಂಡ ಕುಡಿದು, ಚೀಳಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡ ಹುಚ್ಚುಕೋತಿ ಯನ್ನೂ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಸಭ್ಯಸ್ಥ ಪ್ರಾಣ ಎನ್ನಿಸುವುದೂ ದಿಟ .

ಆದರೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇರೋದು. ಶ್ರೀಮಂತರ ನಾಡಾದ, ಸುಖ ಸಮೃದ್ಧಿಗಳ ಬೀಡಾದ, ಚಂದ್ರನತ್ತ ಯಾನಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ಭೂಲೋಕದ ಪೋಲೀಸ್ ಆಗಿರುವ ಅಮೆರಿಕಾದ ವಿಚಾರ.

ಅಲ್ಲಿ ಮೋಟಾರ್ ಸೈಕಲ್ ನಡೆಸಬೇಕಾದರೆ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮೋಟಾರ್ ಸೈಕಲ್ ನಡೆಸಲು ಕಲಿತಿದ್ದೇನೆ. ದಾರಿಹೋಕರಿಗೆ ಅಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆ ಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಲೈಸೆನ್ಸಿನ ಅರ್ಜಿದಾರ ಪರೀಕ್ಷೆ ಕೊಡಬೇಕು.

ಒಂದು ಹೋಟಲಿಡಬೇಕಾದರೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಪಡೆಯ ಬೇಕು. ತಿನ್ನಲು ಬಂದವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನೂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಅಂತಹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅನುಕೂಲ ನಮಗಿದೆ ಎಂದು ರಂಜುವಾತು ಮಾಡಬೇಕು.

ಒಂದು ನಾಯಿಯನ್ನೂ ಸಾಕುವ ಆಸೆ ಹುಟ್ಟಿತು ಅನ್ನಿ. ಶ್ವಾನಮಾರಂಕಟ್ಟೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕೊಂಡು ತಂದು ಟಾವಿ ಟಾವಿ ಎನ್ನುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಹೋಗಿ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಅಂಗಡಿಯವ ಕುನ್ನಿಯನ್ನೂ ಮಾರುತ್ತಾನೆ.

ಮನೇಲಿ ಒಂದು ರೇಡಿಯೋ ಇಡಬೇಕು. ಅದನ್ನ ತಿರುಗಿಸಿದರೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳು ಬೇಗ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ಅಂತ ಆಸೆ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಒಂದು ರೇಡಿಯೋ ಕೊಳ್ಳಲು ಹೋದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಪಡೆಯಬೇಕು.

ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ವಸ್ತುಗಳು ಹಾಗಿರಲಿ. ಹುಡುಗನಿಗೆ ಚಿಗರುವಾಸೆ ಮೂಲು ಗುಟ್ಟುತ್ತಿದೆ. ಹುಡುಗಿಗೆ ತುಟಿ ಮೂಲಗುಟ್ಟುತ್ತಿದೆ. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಸ್ವಂತ ಸಂಪಾದನೆಯಿದೆ. ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಮನೆಯೂ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಇಬ್ಬರ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳೂ ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಸಹಿಹಾಕಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಮದುವೆಗೂ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಮದುವೆಗೆ ಮಂಚೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಗರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ಉಹ್ಲಾ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ

ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಎಷ್ಟು ಬೇಕಾದರೂ ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಕೋವಿ, ಪಿಸ್ತೂಲು, ಮದ್ದು ಗುಂಡುಗಳನ್ನೂ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಇಲ್ಲದೆ ಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಇಂತಹ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆದವರು ಈಗ ಮಾಡ್ತಾ ಇರೋ ಕೆಲಸ ಅರ್ಥವಾಗು ತ್ತಲ್ಲವೇ ?



---

ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿಯುತ್ತದೆಯೆ ?

ಕೈಕಾಲು ಸೋಲುತ್ತದೆಯೆ ?

ಮೆಡಶಿರ ಬಿಗಿಯುತ್ತದೆಯೆ ?

ಹೀಗಾಗಲು ಮನಸ್ಸಿನ ಆತಂಕಗಳು ಕಾರಣವೇ ?

— ಅರಿತು ಗುಣಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು —

ಮನೋನಂದನ ವನ್ನು

ಓ ದಿ



ರೋಗಿಗಳ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವಗಳು — ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ವರೂಪ

ಡಾ|| ಎಂ. ಶಿವರಾಂ, ಬಿ.ಎ., ಎಂ.ಬಿ., ಬಿ.ಎಸ್.,

ಅವರಿಂದ

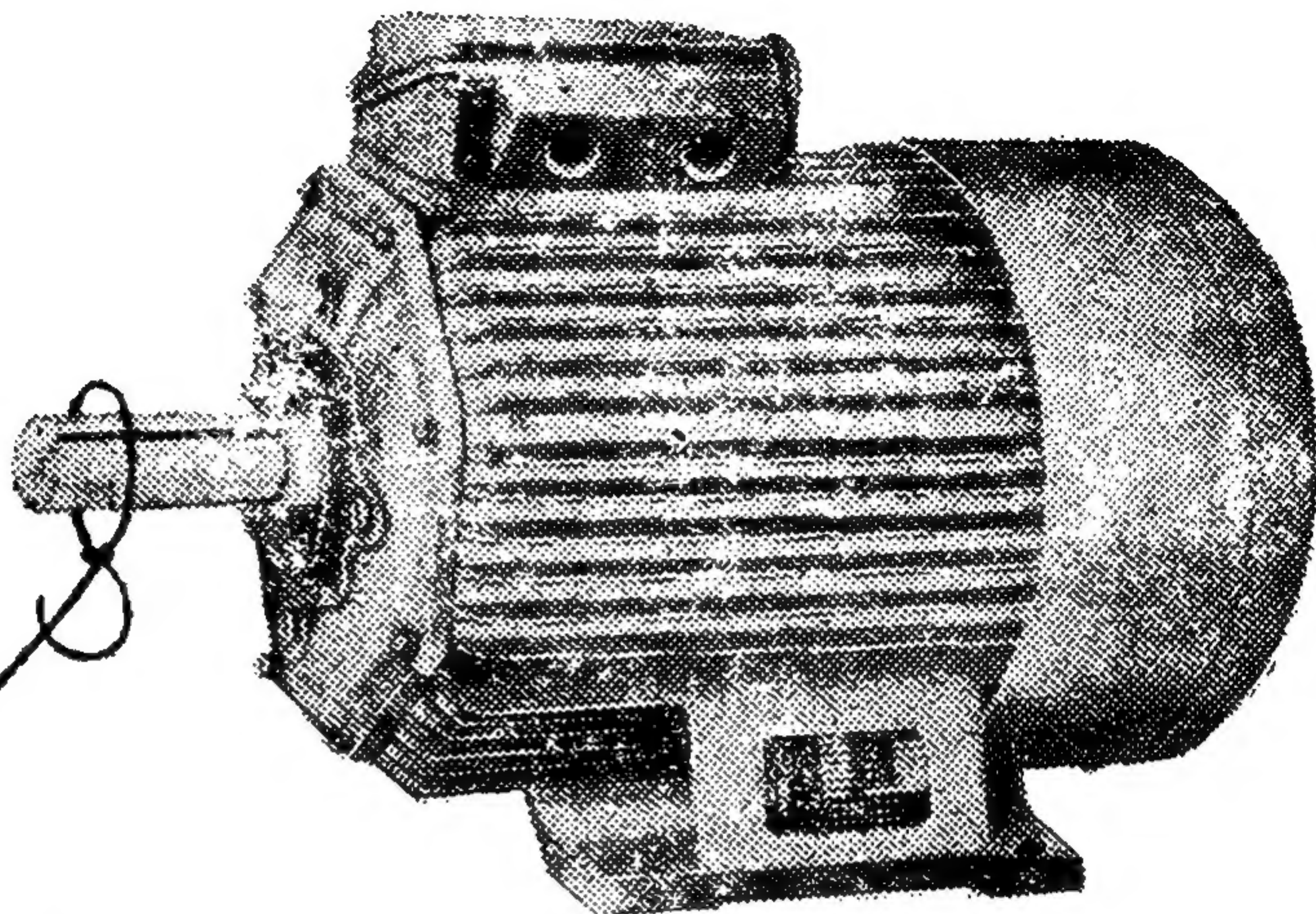
ಬೆಲೆ : ಆರು ರೂಪಾಯಿ

ಮಾರಾಟಗಾರರು

1. ಗೀತಾ ಏಜನ್ಸೀಸ್, ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-2.
2. ಸ್ವಾಮ್ಯಾಂಡರ್ಡ್ ಬುಕ್‌ಡೆಪೊ, ಅವೆನೂ, ರೋಡ್, ಬೆಂಗಳೂರು-2
3. ಸತ್ಯಶೋಧನ ಪುಸ್ತಕಭಂಡಾರ, ಕೋಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.
4. ಎಚ್. ಎನ್. ರಾವ್ ಬ್ರದರ್ಸ್, ಚಿಕ್ಕಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೨
5. ಮೆಜಸ್ಟಿಕ್ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಮೆಜಸ್ಟಿಕ್ ಸರ್ಕಲ್, ಬೆಂಗಳೂರು-೯
6. ಕಾವ್ಯಾಲಯ, ಜಯನಗರ, ಮೈಸೂರು-5.
7. ಉಷಾಪ್ರೆಸ್, ಹಳೇಪೋಸ್ತಾಫೀಸ್ ರಸ್ತೆ, ಮೈಸೂರು.
8. ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.



*Kirloskar*



Oil immersed Starters manufactured by Kirloskar-Asea Ltd., are available from us for Slip-ring Motors (up to 70 h.p.) and Squirrel Cage Motors (up to 60 h.p.)



ASP/KEC/61



**KIRLOSKAR ELECTRIC CO. LTD.**

P.O. BOX No. 1017 BANGALORE-3 INDIA

**Selling Agents : Parry & Co. Ltd.**

P.O. Box No. 12 Madras 1. P.O. Box No. 506 Bombay 1. B R

P.O. Box No. 208 Calcutta 16. P.O. Box No. 172 New Delhi 1.